

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

ročník 25
Máj 2025
číslo 4

Ako reaguješ na Božie prekvapenie?

Ako reaguješ na Božie prekvapenie?

Pán vstal z mŕtvych. Tá zvesť, ktorá sa od ranného kresťanstva šírila ústnym podaním ďalej, bola pozdravom: „Pán vstal z mŕtvych.“ Na ženy, ktoré prišli pomazať telo Pána, čakalo prekvapenie. Prekvapenie... Božie správy sú vždy prekvapením, lebo náš Boh je Bohom prekvapení. A takto už od začiatku dejín, od čias nášho otca Abraháma, Boh ťa prekvapuje: „Choď, odíď, zanechaj tvoju krajinu a choď“ (porov. Gn 12,1). Vždy tu bolo jedno prekvapenie za druhým. Boh neoznamuje niečo bez toho, aby nás tým neprekvapil.

A prekvapenie je to, čo tebou v srdci pohne, že sa ťa dotkne práve tam, kde to nečakáš. Aby som to vyjadril tak trochu slovami mladých: prekvapenie je ako dostať ranu pod pás, nečakáš to. Boh ale prichádza a pohne твоjim vnútrom. Po prvé: zvesť vytvára prekvapenie. Po druhé: náhlenie. Ženy bežia, ponáhľajú sa povedať: „Hľa, toto sme našli!“ Božie prekvapenia nás uvádzajú do pohybu, ihneď, bezodkladne. A takto utekajú, aby sa mohli pozrieť. A Peter a Ján bežia. Aj pastieri v noci Božieho narodenia bežia: „Pôdme do Betlehema, aby sme videli, čo nám oznámili anjeli“ (porov. Lk 2,15).

A Samaritánka taktiež beží k svojmu ľudu, aby mu povedala: „Toto je niečo nové: našla som človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som porobila“ (porov. Jn 4,29). Tí ľudia vedeli, čo za veci táto žena porobila. A tí ľudia bežia, nechávajú všetko tak, aj gazdiná necháva zemiaky v hrnci - áno, nájde ich zhorené -, no dôležitejšie je v tej chvíli ísť, bežať, aby mohla vidieť to prekvapenie, tú zvesť. I dnes sa to deje. V našich štvrtiach, obciach, keď sa niečo neobvyklé udeje, ľudia sa zbehnú, aby sa mohli pozrieť. Ísť urýchlene. Andrej nestrácal čas a rýchlo išiel za Petrom, aby mu povedal: „Našli sme Mesiáša“ (porov. Jn 1,41). Prekvapenia, dobré správy, sa oznamujú vždy takto: rýchlo.

V evanjeliu je jeden, čo si necháva trochu času, nechce riskovať. Ale Pán je dobrý, čaká na neho s láskou. To je Tomáš. „Uverím, keď uvidím jeho rany“ (porov. Jn 20,24). Pán má trpezlivosť aj s tými, ktorí sa až tak neponáhľajú. Zvesť ako prekvapenie, rýchla odpoveď, a tretia vec, čo by som vám chcel dnes povedať, je otázka: „A ja? Mám srdce otvorené pre Božie prekvapenia, som schopný urýchlene ísť, alebo mám ten ustavičný refrén: «Veď zajtra sa uvidí, zajtra, zajtra...»? Čo mi hovorí to prekvapenie? Ján a Peter bežali k hrobu. O Jánovi nám evanjelium hovorí: „Uveril“ (Jn 20,8). Aj Peter: „Uveril“, ale svojím spôsobom; vierou, ktorá bola trochu premiešaná s výčtkami z toho, že zaprel Pána. Tá zvesť, čo sa stáva prekvapením, ten beh - urýchlene ísť -, a tá otázka: „A ja, dnes, v túto Veľkú noc, čo robím? A čo ty?“

Autor: Franciscus PP.

Zdroj: © Statio Radiophonica Vaticana | Basilica Sancti Petri

sa/mka: M. Magda

OBSAH

Úvodník 2

KATECHÉZA

Homília - zádušná sv. omša 4

Homília na 3. veľkonočnú nedeľu rok C 6

Homília na 4. veľkonočnú nedeľu rok C ... 8

Homília na 5. veľkonočnú nedeľu rok C . 10

Homília na 6. veľkonočnú nedeľu rok C . 12

ROZHOVOR

Tomáš Kovalčík 14

Tarcaj na hrade Lipovec 17

Priateľstvo 20

Kecharitomene (29. časť) 21

SPEKTRUM MLADÝCH

Ahoj, deti! 22

Križová cesta OS 23

Máš problém? (133. časť) 24

Okienko Mareka Rojaka 25

Trampoty v manželstve (190. časť) 26

Za našou mamkou 27

Ohlášky, Stalo sa, stane sa 29

Prehľad úmyslov sv. omší 30

SNÍMKY

Titulka: J. Fabian

Vnútoraná predná: M. Magda

Vnútoraná zadná: S. Šimčík

Vonkajšia zadná: M. Magda

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

d. o. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda sr.**Redakčný tím:** † d. o. Ján Biroš, Zuzana
Forišová, Ľubica Gurčíková, Viktória Uličná,
Blažej Vaščák**Kontakty:** Tel.: 051/79 16 235e-mail: vitez@rimkat.sk, spektrum@rimkat.skwww.farnostvitez.sk

IBAN SK36 0900 0000 0050 3744 5647

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

**Drahý pápež František, teraz prosíme teba,
aby si sa modlil za nás - a prosíme ťa,
aby si z neba požehnal Cirkev, požehnal Rím,
požehnal celý svet, ako si to minulú nedeľu
urobil z lodžie tejto baziliky
v poslednom objatí s Božím ľudom - a zároveň
symbolicky s celým ľudstvom,
ktoré úprimným srdcom hľadá pravdu a nesie
vysoko fakľu nádeje.**

Pohrebná svätá omša za pápeža Františka:

Homília Jeho Eminencie kardinála Giovanniho Battistu Re,

dekana Kolégia kardinálov počas pohrebnej svätej omše za zosnulého Svätého Otca Františka

Na tomto majestátnom Námestí svätého Petra, kde pápež František počas týchto dvanástich rokov tak často slávil Eucharistiu a predsedal veľkým stretnutiam, sme sa zhromaždili v modlitbe pri jeho telesných pozostatkoch so zarmúteným srdcom, no posilnení istotou viery, ktorá nás uisťuje, že ľudský život sa nekončí v hrobe, ale pokračuje v Otcovom dome v radostnom živote, ktorý nepozná súmrak.

V mene Kolégia kardinálov srdečne ďakujem všetkým za vašu prítomnosť. Chcel by som vyjadriť moje úctivé pozdravy a úprimnú vďaku hlavám štátov, predsedom vlád a oficiálnym delegáciám, ktoré prišli z mnohých krajín vyjadriť náklonnosť, úctu a uznanie pápežovi, ktorý nás opustil.

Obrovské prejavy náklonnosti a účasti, ktoré sme videli v týchto dňoch po jeho odchode z tohto sveta do večnosti, nám ukazujú, ako veľmi intenzívny pontifikát pápeža Františka oslovil mysle i srdcia.

Jeho posledný obraz, ktorý nám zostane v našich očiach i v srdci, je z uplynulej nedele, zo slávnosti Veľkej noci, keď pápež František napriek vážnym zdravotným problémom chcel udeliť požehnanie z lodžie Baziliky svätého Petra a potom chcel zostúpiť na toto námestie, aby z otvoreného papamobilu pozdravil veľký dav zhromaždený na veľkonočnú svätú omšu.

S našou modlitbou chceme teraz zveriť dušu milovaného pápeža Bohu, aby mu daroval večné šťastie v žiare a sláve svojho nesmierneho milosrdenstva.

Osvetľuje nás a vedie nás evanjeliový úryvok, v ktorom zaznieva samotný Kristov hlas, oslovujúci prvého z apoštolov: „Peter, miluješ ma viac ako títo?“ A Petrova odpoveď bola rýchla a úprimná: „Pane, ty vieš všetko, ty vieš, že ťa mám rád.“ A Ježiš mu zveril veľké poslanie: „Pas moje ovce.“ To zostane trvalou úlohou Petra a jeho nástupcov – služba lásky v stopách Majstra a Pána Krista (Mk 10, 45).

Napriek záverečnej krehkosti a utrpeniu si pápež František zvolil túto cestu darovania sa až do posledného dňa svojho pozemského života. Kráčal v stopách svojho Pána, Dobrého pastiera, ktorý miloval svoje ovce až do krajnosti, až do momentu keď dal za ne svoj život.

Keď bol kardinál Bergoglio 13. marca 2013 zvolený na konkláve za nástupcu pápeža Benedikta XVI., mal za sebou roky rehoľného života v Spoločnosti Ježišovej a najmä bol obohatený 21-ročnou pastoračnou skúsenosťou v arcidiecéze Buenos Aires, najprv ako pomocný biskup, potom ako koadjútór a napokon najmä ako arcibiskup.

Rozhodnutie prijať meno František sa okamžite javilo ako voľba programu a štýlu, ktorým chcel formovať svoj pontifikát, inšpirujúc sa duchom svätého Františka z Assisi.

Pápež František si zachoval si svoj temperament a pastoračný spôsob vedenia a hneď vtlčil vláde Cirkvi pečať svojej silnej osobnosti, nadväzujúc priamy kontakt s jednotlivcami a národmi, túžiac byť blízko všetkým, s osobitnou pozornosťou voči ľuďom v núdzi, neúnavne sa rozdávajúc najmä pre posledných tohto sveta – pre vylúčených. Bol pápežom medzi ľuďmi, so srdcom otvoreným pre všetkých. Bol tiež pápežom vnímavým na nové výzvy spoločnosti a na to, čo Duch Svätý vzbudzoval v Cirkvi.

Jemu typickým slovníkom a jazykom bohatým na obrazy a metafory sa vždy snažil osvetľovať múdrosťou evanjelia problémy našej doby, ponúkajúc odpovede vo svetle viery a povzbudzujúc žiť kresťanský výzvy a rozpory týchto čias, ktoré rád označoval ako „zmenu epochy“.

Mal veľkú spontánnosť a neformálny spôsob, ako oslovoval všetkých – aj ľudí vzdialených od Cirkvi.

Plný ľudského tepla a hlboko citlivý na dnešné drámy, pápež František skutočne zdieľal úzkosti, utrpenia i nádeje nášho času a rozdával sa v úsilí potešovať a povzbudzovať posolstvom schopným priamo a bezprostredne zasiahnuť srdcia ľudí priamo a bezprostredne.

Jeho charizma prijatia a počúvania, spojená so správaním zodpovedajúcim dnešnej senzibilite, sa dotýkala srdca a usilovala sa prebúdzat morálne a duchovné sily.

Primát evanjelizácie bol vodítkom jeho pontifikátu – šíril radosť evanjelia s jasným misionárnym dôrazom, čo bolo aj názvom jeho prvej apoštolskej exhortácie *Evangelii gaudium*. Radosť, ktorá naplňa srdce dôverou a nádejou každému, kto sa zveruje Bohu.

Hlavným motívom jeho misie bolo aj presvedčenie, že Cirkev je domovom pre všetkých – domom s vždy otvorenými dverami. Často používal obraz Cirkvi ako „poľnej nemocnice“ po bitke, v ktorej je mnoho ranených: Cirkvi, ktorá chce s rozhodnosťou liečiť problémy ľudí a veľké utrpenia, ktoré trhajú dnešný svet. Cirkvi schopnej skloniť sa ku každému človeku – bez ohľadu na jeho vierovyznanie či stav – a uzdravovať jeho rany.

Sú mnohé jeho gestá a výzvy v prospech utečencov a migrantov. Neúnavne zdôrazňoval, že treba konať v prospech chudobných.

Symbolicky významné je, že jeho prvá cesta ako pápeža smerovala na ostrov Lampedusa – symbol tragédie migrácie, kde zahynuli tisíce ľudí. V rovnakom duchu sa niesla aj jeho cesta na Lesbos, ktorú absolvoval spolu s ekumenickým patriarchom a aténskym arcibiskupom, ako aj slávenie svätej omše na hranici medzi Mexikom a Spojenými štátmi počas jeho cesty do Mexika.

Z jeho 47 náročných apoštolských ciest vojde do dejín osobitne návšteva Iraku v roku 2021, ktorú uskutočnil napriek všetkým rizikám. Táto náročná apoštolská cesta bola balzomom na otvorené rany irackého ľudu, ktorý veľmi trpel pod neľudským konaním ISIS. Bola to cesta významná aj pre medzináboženský dialóg – ďalší dôležitý rozmer jeho pastoračného pôsobenia. S apoštolskou cestou v roku 2024 do štyroch krajín Ázie a Oceánie pápež dosiahol „najvzdialenejšie periferie sveta“.

Pápež František neustále kládol do centra evanjelium milosrdenstva a opakovane zdôrazňoval, že Boh sa nikdy neunaví odpúšťať nám: on vždy odpúšťa – nech je situácia kajúceho akákoľvek, ak sa vráti na správnu cestu.

A preto chcel mimoriadny Jubilejný rok milosrdenstva, aby ukázal, že milosrdenstvo je „srdcom evanjelia“.

Milosrdenstvo a radosť evanjelia sú dve kľúčové slová pontifikátu pápeža Františka.

Na rozdiel od toho, čo nazval „kultúrou vyradovania“, hovoril o kultúre stretnutia a o kultúre solidarity. Téma bratstva prenikala celý jeho pontifikát s dôraznou naliehavosťou. V encyklike *Fratelli tutti* chcel oživiť celosvetovú túžbu po bratstve – pretože všetci sme deťmi toho istého Otca, ktorý je na nebesiach. Silno často pripomínal, že všetci patríme do jednej ľudskej rodiny a že nik sa nespasí sám.

V roku 2019, počas cesty do Spojených arabských emirátov, pápež František podpísal dokument o „Ľudskom bratstve pre svetový mier a spoločné spolužitie“, poukazujúc na spoločné Božie otcovstvo.

Svojím posolstvom encykliky *Laudato si* sa prihovril ženám a mužom celého sveta a upriamil pozornosť na povinnosť a spoločnú zodpovednosť za náš spoločný domov. „Nikto sa nezachráni sám.“

Tvárou v tvár vyčíňaniu toľkých vojen v týchto rokoch – s neľudskými hrôzami a nespočítateľnými obeťami a skazou – pápež František neprestajne dvíhal svoj hlas a úpenlivo prosil o mier, vyzýval k rozumnosti a čestnému dialógu, ktorý by mohol priniesť riešenia, lebo – ako hovorieval – vojna je len smrť ľudí, ničenie domov, ničenie nemocníc a škôl. Vojna vždy zanecháva svet horší, než aký bol predtým: ona je vždy pre všetkých bolestivou a tragickou porážkou pre všetkých.

„Budovať mosty, nie múry“ – táto výzva bola jednou z jeho opakovaných tém. A jeho služba vo viere ako nástupcu apoštola Petra bola vždy spojená so službou človeku vo všetkých jeho dimenziách.

V duchovnom spojení s celým kresťanstvom sme sa tu dnes zhromaždili v hojnom počte, aby sme sa modlili za pápeža Františka, aby ho Boh prijal do šíravy svojej lásky.

Pápež František zvyčajne zakončieval svoje príhovory a stretnutia slovami: „Nezabudnite sa modliť za mňa.“

Drahý pápež František, teraz prosíme teba, aby si sa modlil za nás – a prosíme ťa, aby si z neba požehnal Cirkev, požehnal Rím, požehnal celý svet, ako si to minulú nedeľu urobil z lodžie tejto baziliky v poslednom objatí s Božím ľudom – a zároveň symbolicky s celým ľudstvom, ktoré úprimným srdcom hľadá pravdu a ne-sie vysoko faklu nádeje.

Vatikán 26. apríla (Vatican News)

preklad Martin Jarábek

KATECHÉZA

Homília na 3. veľkonočnú nedeľu v roku C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

"Ale, dajte pokoj s tou Bibliou"

Milí veriaci,
naše kresťanstvo sa musí stále
znova a znova orientovať na Svä-
té písmo a z neho sa musíme stá-
le učiť Ježišovej jednoduchosti a
hĺbke Ježišovej lásky. Tak sme si
to povedali minulú nedeľu.

„Ale, dajte pokoj s tou Bib-
liou“, ozve sa niekto, kto kde-
si čítal, že v Biblii je plno rozpo-
rov. Čože mi, vraj, môže pove-
dať táto kniha z dávnych čias, z
prostredia Orientu, tak vzdiale-
nému nášmu dnešnému svetu?
Biblia je stará kniha, ktorú si vy-
kladá každý, ako sa mu zapáči.

Ak sa má stať Biblia, čiže Sväté písmo učebnicou tvojho života, ak ju máš čítať bez trápneho pocitu, že sa tu tvrdia prírodovedné nehoráznosti a nezrovnalosti, ak z nej máš vyčítať, čo ti hovorí Boh a nie, čo sa zapáči tebe, potom sa ju najprv musíš naučiť čítať...!

Prečo je to tak? Prečo sa nemohol biblický pisateľ vyjadriť tak jasne, aby to bolo každému zrozumiteľné, aby okolo výkladu Biblie nevznikali spory a nejasnosti? Odpoveď je asi takáto: Božie slovo k nám v Biblii prichádza tlmočené, preložené ľudským slovom. Biblia je kniha, ktorá vznikala po dobu celých tisíc rokov a mala mnoho ľudských autorov - spisovateľov. Autori biblických kníh písali zrozumiteľne pre svojich súčasníkov a na úrovni vedomostí a predstáv svojej doby.

Ty narazíš pri čítaní Biblie na veci, ktoré ti budú robiť veľké ťaž-

kosti. Budeš čítať o našej Zemi ako o obrovskej doske plávajúcej na vodách oceánu. Budeš čítať o Slnku, ktoré sa pohybuje nad tou nehybnou zemou a na chvíľu sa zastaví nad Gabaonom, aby mohol Jozue dobojovať bitku (Joz 10, 12). Budeš tam čítať, že zajac - králik je prežúvavec. Budeš čítať, ako rôzne choroby, pre ktoré ty dnes poznáš presné diagnostické pomenovanie, sú v Biblii nazývané posadnutosťou zlým duchom. Budeš čítať o stvorení sveta v šiestich dňoch. A všade budeš čítať o množstve zázrakov.

Musíš brať všetky tieto veci v mechanickom doslovnom zmysle? Nemusíš, ani nesmieš! Bibliu písali ľudia ako my. Je to Božie slovo, to je pravda, ale je vyjadrené ľudskými pojmami a predstavami tejto doby. Božie slovo vyjadrené ľudskými pojmami a predstavami - toto si nechaj prejsť hlavou. Písmo nie je prírodopis, ani zemepis. Aj Sv. Otec Pavol VI. sa môže pomýliť vo fyzike, matematike a zemepise, ale nikdy nie vo viere a mravoch náboženstva.

V dnešnom druhom čítaní zo Skutkov apoštolov naráža na dvojaké autorstvo sám sv. Peter pri hlásaní spasiteľnej zvesti, keď sv. Peter hovorí: „A my sme svedkami týchto udalostí, rovnako aj Duch Svätý!“

Biblia sa stáva v dejinách kresťanstva vždy znova mohutným zdrojom obnovy, keď na ňu ľudia prestanú hľadieť ako na posvätnú

relikviu, keď rozbalia obal všetkého ľudského a dobového (časového). Treba z nej zachytiť to podstatné: BOŽÍ HLAS. Ten hlas, ktorému sa nič nevyrovná. Ani sladký šepot lásky, ani pádna logika vedeckých argumentov, ani skvelá reč strhujúceho umenia nám nenahradí tento hlas odinakaľ, ako z roviny našich obzorov a možností, ten hlas iného tónu, než akým hovoria ľudia, hlas tichý a predsa presvedčivý, hlas závratnej hĺbky a dialky aj najvnútornejšej blízkosti zároveň.

Možno si teraz hovoríš: je snád Boží hlas v tejto prastarej knihe nejako konzervovaný ako hudba na magnetofónovej páske, aby sa ti ozval akonáhle začneš čítať? Alebo sú slová Biblie kúzelné zaklínadlá, takže mechanickým odriekavaním prinášajú pravdu alebo pokoj alebo vieru? Nič také si o Biblii nemyslíme. Človek nevie, alebo skôr nevládze vysvetliť ako je tam Boží hlas, je to Božie tajomstvo, ale je to tak.

Isté je, že biblickí pisatelia, ľudia z tela a krvi, boli zovretí hlasom živého Boha. A z tohto stretnutia vytrysklo biblické slovo, ako ľudský pokus vyjadriť poznanie a zážitky vo svojej podstate neopísateľné, pretože ide o stretnutie nadprirodzena, ide o stretnutie Božieho Ty s ľudským „ja“. Ale práve týmto svedectvom duší, ktorých sa dotkol, hľadá Boh stretnutie s ďalšími a ďalšími. Pre Boha, večného od vekov do vekov, nee-

xistuje čas v našom ľudskom chápaní, pre neho je vždy večné teraz, pre neho je každá chvíľa minulosti a budúcnosti chvíľou prítomnosti.

Ak sa dostaneš do tohto priesečníka Božej prítomnosti s tvojou osobnou prítomnosťou, potom ako ďalekohľadom zahliadneš niečo z pravdivosti Božej skutočnosti. Potom Božie slovo pre teba zaznie rovnako silno a živo, ako znelo pred tisícročiami v samote púšte, na dvore pyšných kráľov, v ponížení väzňov a vyhnanco, v izraelských synagógach...

S Bibliou nebudeme nikdy hotoví v jej odhaľovaní, pretože tu nejde o objavovanie nových poznatkov, ani o dovriešenie systému náuky zostaveného na jej základe. Biblia je nevyčerpatelná, pretože je to stretnutie s večne živým Bohom, s ktorým sa vždy osobne stretávaš, kedykoľvek znova počuješ alebo čítaš slovo Písma. Každá veta ti môže zaznieť neslýchané novo a v plnej moci uskutočniť zázračnú udalosť, „že sa stane Božím slovom tebe a teraz“.

Takto popisuje skúsenosť s Bibliou muž, ktorý sa ju v pokore naučil počúvať - Milan Hájek. Aby sme sa taktiež takto naučili objaviť jadro Božieho hlasu v obale a pretlmočení ľudských hlasov, chceme si budúcu nedeľu povedať o možnostiach aj úskaliach tohto ľudského tlmočenia. Ale dnes si chceme zapamätať, že v Biblii hovorí živý Boh ku mne a o mne, ale táto Božia reč je oblečená do šiat ľudského, čiže nedokonalého slova.

Stojí za to, brat a sestra, naučiť sa týmito všetkými starobyľmi obrazmi a udalosťami zachytiť Boží hlas, ktorý môže byť pre teba pohárom čerstvej studenej vody uprostred páľavy tvojho zemskeho ťažkého putovania k brehom večnosti.

Jedného rána, keď to Šimon Peter najmenej očakával, náhle počul hlas Pána Ježiša: „Šimon Peter, miluješ ma?“ Počul si už niekedy aj ty hlas nášho Pána? Či už k nám dnes takto nehovorí? Alebo nepočujeme? Nedbáme, že aj dnes hovorí alebo nevieme počúvať? Nuž, ak nevieme, musíme sa to naučiť. Poprosme Ducha Svätého o dar rozumu. Amen.

Ďakovná sv. omša za 80 rokov života kurátora Františka Štofaňáka; snímka: M. Magda

KATECHÉZA

Homília na 4. veľkonočnú nedeľu v roku C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Biblia je kniha inšpirovaná Duchom Svätým

Milí veriaci,
v stredovekej knižnej malbe sa často vyskytuje zvláštny obrázok. Niektorý z evanjelistov práve píše svoje evanjelium, pred ním je stolík a na ňom rozpísaný rukopis. Hlavu má naklonenú a počúva holubicu, ktorá sa mu vznáša pri uchu. Holubica, symbol Ducha Svätého, mu šepká slová, ktoré má napísať. Takýmto obrázkami chceli maliari znázorniť pravdu viery, že Biblia je kniha inšpirovaná Duchom Svätým, že je to Božie slovo.

Ako je to však s tou inšpiráciou, čiže s vnuknutím, myslené? Myslí sa tým, že človek, evanjelista, len fungoval ako dobrý pisár, ktorý zapisoval, čo mu Duch Svätý slovo za slovom diktoval? Takúto predstavu zastávali niektorí teológovia, učené kňazi, v 16. a 17. storočí. Hovorí sa mu verbálna, čiže po slovensky doslovná inšpirácia, doslovné vnuknutie. Dnes si to takto už nikto nepredstavuje. Činnosť Ducha Svätého pri vzniku Svätého písma si predstavujeme ako reálnu, teda vecnú inšpiráciu. Dnes vieme, že ľudský podiel na vzniku Biblie je veľký. A že každá kniha nie je prácou len jedného ľudského autora, ale že sa na nej podieľalo mnoho ľudí počas viacerých generácií.

Už Starý zákon (SZ) je zbierka kníh, na ktorých ľudská práca trvala cez tisíc rokov. A nevznikli tak, žeby bola najprv napísaná

jedna, hneď už takto ako ju dnes poznáme, potom druhá a ďalšia a posledná koncom tohto tisícročia. Knihy SZ začali zostavovať do dnešnej podoby až v dobe po babylonskom zajatí Izraelitov (587 pred Kr.) na základe starších náboženských textov. Tie staršie texty mali za sebou už stáročný vývoj, boli stále znova prepisované, upravované a dopĺňané podľa potrieb svojej doby.

Najzložitejší bol vznik piatich kníh Mojžišových. Ich formovanie trvalo dlhé storočia. Taktiež je potrebné vedieť, že mená postáv, ktorými sú spisy označené (knihy Mojžišove, Jozue, Jób, Izaiáš...) sú nadpisy, nie podpisy, to znamená, že neoznačujú pisateľa kníh, ale ich ústrednú postavu.

Keď vieme toto, nestane sa nám, aby sme od Biblie žiadali dejepisnú, alebo prírodovedeckú presnosť. O to tu vôbec nejde. Pochopíme, že SZ nechce byť knihou opisujúcou minulosť, ale chce ovplyvniť našu prítomnosť, keď nám pomôže pochopiť Boží vzťah k človeku a pomer človeka k Bohu. Všetky rozprávania, či už v podobe bájí či historických popisov sú formou, ako pretlmočiť poučenie o základných otázkach života vo všetkých časoch a dobách. Čo človeku škodí a čo mu osoží.

Zrod kníh Nového zákona bol menej zložitý, jednoduchší. Najmäže si to na vzniku evanjelií.

Témou evanjelií je Ježiš, všetko, čo robil a učil. Najprv o tom začali apoštoli kázať. Pritom sa už začali tvoriť ustálené formulácie, najstaršie články viery, ako je napríklad 1 Kor 15, 3-6. Takéto stručné súhrny sú predstupňom apoštolského Kréda, vyznania viery. Vedľa týchto vieroučných súhrnov sa formovali aj Ježišove výroky. Pritom výroky, povedané Ježišom pri rôznych príležitostiach, boli usporiadané podľa tematickej príbuznosti. Podobne si kresťania zostavovali rozprávania o činoch Pána Ježiša, o Jeho utrpení a zmŕtvychvstaní.

Keď sa objavila druhá generácia kresťanov, nestačilo už ústne rozprávanie, oni už neboli očitými svedkami. Pre nich už bolo potrebné doterajšie kázanie spísať, napísať. A tak, keď sv. Lukáš v druhej polovici 1. storočia písal svoje evanjelium, boli tu už staršie, skôr napísané evanjeliá. Zachovalo sa nám Markovo a Matúšovo evanjelium.

Aj po napísaní prvých evanjelií trvalo ďalej ústne podanie a boli napísané ďalšie evanjeliá. Niektoré sa stratili, iné neboli Cirkvou uznané, pretože obsahovali odchýlky od cirkevnej tradície. Len jedno z nich ešte dostalo cirkevne uznanie - evanjelium svätého Jána. Vzniklo najneskôr, je to poznateľ na tom, ako značne sa od tých starších odlišuje.

Keď sme si teraz uvedomili, ako

biblické, Bohom inšpirované, vnuknuté knihy vznikali za spolupôsobenia mnohých ľudí, pripomeňme si ďalšie osudy Písma. Pri prekladaní bolo do nich vložené mnoho a mnoho ľudského úsilia. Veď Pán Ježiš hovoril aramejsky, jeho slová si najprv pisatelia preložili do gréčtiny, neskôr z gréčtiny do latinčiny a z latinčiny (Vulgaty) sa dnes prekladá do všetkých národných jazykov. Žiaľbohu, žiadny preklad nikdy nevystihne presne všetku hĺbku originálu, veď sa musí opisovať, vysvetľovať. Ani doslovný preklad by nič nezlepšil, veď každá reč používa nielen slová, ale aj reč obrazov, slovných hračiek a narážok, ktorými sa rozumejú súčasníci, ale ktoré nedávajú zmysel pri najdôslednejšom preklade.

Áno, Biblia je veľmi ľudská kniha, písaná ľuďmi pre ľudí. A predsa doslova platí, že je to aj Božie slovo, že jej autorom je Boh, ktorý v nej hovorí k nám a o nás, ku mne, ku tebe osobne. Keby tomu tak nebolo, bola by Biblia len jednou z úctyhodných pamiatok stredoveku, ako je napríklad Sokratova obhajovacia reč, potom asýrske, babylonské a grécke spisy, o ktoré sa teraz nikto nezaujíma. Občas ich študujeme, ale nezasahujú do nášho života, už nám nemajú čo povedať. Ale v Biblii hovorí Boh a pozorný poslucháč to pocíti, vycíti. Hovorí Boh, ale nie z nejakej nadľudskej tribúny, odkiaľ by z výšky kritizoval a súdil človeka. Tu hovorí Boh ľudsky, pretože On sám sa stal človekom.

Čo si teda máme dnes zapamätať? To, čo nás na prvý pohľad odrádza od porozumenia Písma je podvedomá predstava, že sa od nás žiada, aby sme všetko v Biblii, slovo za slovom brali ako zjavné Božie slovo. My budeme vedieť, že je to stredoveká, dnes už prekonaná predstava doslovnej, čiže verbálnej inšpirácie Písma. Až keď sa naučíme rozlišovať ľudský odev, teda ľudské dielo, začnem byť vnímavý pre Boží hlas, ktorý nás oslovuje na našej ľudskej rovine, až potom začnem chápať a nachádzať zmysel života v nadčasovej múdrosti Biblie. A potom stojím za to, aby sa človek k Biblii znova a znova vracal. Amen.

Odloženie Sviatosti oltárnej pri Božom hrobe; snímka: M. Magda

KATECHÉZA

Homília na 5. veľkonočnú nedeľu v roku C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

On sám hovorí, keď sa v kostole číta Sväté písmo

Milí veriaci,
„**zvolali cirkevnú obec a rozprávali, čo všetko s nimi Boh vykonal.**“ Tak popisuje dnešné čítanie zo Skutkov apoštolov, čo sa dialo v prvokresťanskom zhromaždení. **Knihy Nového zákona (NZ) ešte neboli a tak sa v nedeľnom zhromaždení odovzdávalo Božie slovo ústne. Čo ľudia s Pánom Ježišom osobne zažili, to inšpirovaní Duchom Svätým formulovali a tieto formulácie boli neskôr zhrnuté do spisov NZ zase za pomoci, za inšpirácie Ducha Svätého.**

Preto je Božie slovo tak zakorenené v ľudských dejinách: sám Boh sa stal človekom, vstúpil do ľudských dejín a osudu. Len uváž, čo to znamená! Boh nezostal divákom, ktorý sa pozerá na našu biedu a nemohúcnosť z tribúny svojho božstva. Boh na nás nevolá, Boh nám nekríči zhora svoje rady a rozkazy. Neťahá zhora za nitky ľudských dejín ako herec v bábkovom divadle, ktorý nechá svoje bábkы tancovať a sám zostáva mimo tejto hry. Nie! Boh vstúpil do ľudských dejín, stal sa jedným z ľudí, jedným z nás. Ako to môžeme pochopiť?

My sme sa to síce naučili a vieme odriekať, že „Ježiš Kristus je Boh a spolu aj človek“, ale v skutočnosti si Pána Ježiša predstavujeme viac ako Boha. Ako Boha, preoblečeného za človeka, ako Boha, ktorý sa zaprel a v ľudskom tele prišiel k ľuďom. A tak sa stá-

va, že nám Ježišova reč neznie ako ľudská, že nech povie čokoľvek, nič nás neprekvapuje: On je predsa BOH!

Nám však bude viac osožné, keď si Pána Ježiša predstavíme viac ľudsky. Ono totižto skutočne okolo jeho hlavy nebola nejaká svätožiara, keď tesárčil vo svojej rodnej dedine. Bol normálnym dedinčanom, že sa jeho rodáci čudovali, kde sa v ňom vzala všetka jeho múdrosť, keď začal verejne pôsobiť, učiť.

Nielen o jeho vzhľade, ale aj o jeho vedomostiach si robíme zlé predstavy. Pán Ježiš si musel osvojovať všetky vedomosti, učiť sa všetko tak ako aj my. Ako dieťa sa učil hovoriť, nepoznal cudzie reči, nevedel, že jestvuje Amerika, nevedel, že raz príde atómový vek. O svete okolo seba mal rovnaké primitívne predstavy ako jeho súčasníci.

Keby to tak, milí veriaci, nebolo, keby bol všemohúci a len z ohľadu na svojich súčasníkov sa vyjadroval rovnako ako oni, tak by to pre nich v podstate len tak hral, hral by všetko ako herec. No to by potom Ježiš nebol naozajstným človekom. Ale my vieme, že Boh s ľuďmi nehrá nijaké divadlo. Ježiš bol naozaj človekom a to zároveň nič nemení na tom, že tiež bol Božím Synom.

Pokúsme sa to domyslieť ďalej. Rovnako ako s Ježišovou osobou sa to tak má aj s Ježišovou rečou.

Všetko, čo Ježiš hlásal, bolo Božie slovo, ale pretože to hovoril človek, bola to aj reč celkom ľudská, vo všetkom podmienená dobou, vo všetkom obmedzená ľudskými možnosťami. Preto musel Ježiš povedať: „Blažený, kto sa nepohorší nado mnou!“ (Mt 11, 6). A ako sa nad ním pohoršovali a ako sa nad ním dnes mnohí pohoršujú! Až ten, drahí moji, kto sa nedá odradiť ľudskou šupkou, ten, kto Ježišove slová nechá doznieť až do hlbín svojho vnútra, až ten za ľudskou šupkou, za ľudskou rečou počuje Boží hlas.

Kto raz túto zvláštnosť Biblie pochopil, jej ľudský a božský charakter, toho už tak neodradí nezrozumiteľnosť v Biblii, pretože vie, že to nezrozumiteľné je len ľudský šat Božieho hlasu. Zopakujme si: čo čítaš očami, čo počuješ ušami, to je ľudská kniha. To až svojou vierou pochopíš, že v tejto knihe ťa oslovuje živý Boh.

Druhý vatikánsky koncil nám pripomenul, že nedeľná bohoslužba slova je miestom nášho stretnutia predovšetkým s Božím hlasom. V Konštitúcii o liturgii snem doslova hovorí: „V liturgii hovorí Boh k svojmu ľudu, Ježiš v liturgii ešte stále hlása svoje radostné posolstvo.“ A na inom mieste hovorí takto: „Boh je medzi nami prítomný vo všetkom slove, to On sám hovorí, keď sa v kostole číta Sväté písmo.“

Domyslime dosah týchto výpo-

vedí. Cez zle fungujúci mikrofón, cez chatrnú výslovnosť lektora, čitateľa Božieho slova, počuješ Boží hlas. V ľudskom, niekedy aj nedostatočne pripravenom hlase kňaza predstupuje pred poslucháčov sám Pán Ježiš. Stále teda platí: „Slovo sa stalo telom“, stále Božie slovo prichádza v ľudskom tele kňaza alebo lektora či miništranta. Toto je jeden spôsob nášho stretnutia sa s Božím slovom - v spoločnej nedeľnej bohoslužbe.

Ale okrem tohto stretnutia si treba osvojiť aj druhý spôsob, osobný spôsob - súkromné čítanie Svätého písma. Zatiaľ, čo pri bohoslužbe je to kňaz, ktorý môže pomôcť, aby sme Božie slovo počuli a my kňazi, kazatelia Božieho slova sa budeme z toho pred Bohom zodpovedať, ako svedomito študujem Bibliu, ako dobre alebo zle plníme svoju tlmočnickú úlohu, doma si však, milý brat a sestra, sám. Doma to máš pri čítaní Božieho slova ťažšie.

No nedaj sa odradiť. Nie sú a v blízkej dobe nebudú všade biblicky vzdelaní kňazi. Mnohí z vás sa nemôžu dostať do kostola často. Musíš sa teda naučiť sám si vyhľadať nedeľné stretnutie s Božím slovom. Človek sa veru veľmi často dostáva do bezradných situácií práve uprostred všedných dní. Človek často zvädne, klesne, nevie, nemôže ďalej, potrebuje zbadať svetlo, chytiť sa Božej ruky.

Preto sa uč čítať Božie slovo sám. Zaiste to nebude žiadne ľahké čítanie. Budeš zakopávať a potkýnať sa o haldy starých vecí, ktoré ti už nič nehovoria. Narazíš na mnoho ľudského a dobového, ale ty už budeš vedieť, že ten ľudský a dobový odev skrýva hlas Boha večne živého, večne súčasného, večne prítomného. Pán Ježiš nám dnes chce povedať, ako chce zostať vo svete skrze nás, „keď svet pozná v našom hlase jeho hlas“. Je tomu tak aj u nás? Čo je to za hlas, čo počuje svet okolo mňa, tí okolo nás?

Chceme si zapamätať, že v celom svojom pozemskom živote sa nikdy nestretneme s čistým Božím slovom. Aby sme ho vôbec počuli, musí dostať ľudský zvuk, farbu ľudských skúseností a zážitkov. Inšpirácia, Božie vnuknutie vo Svätom písme je zárukou, že táto Božia zvesť v Písme je určite pravdivá. Amen.

Svätá sobota, požehnanie jedál; snímka: M. Magda ml.

KATECHÉZA

Homília na 6. veľkonočnú nedeľu v roku C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Bibliu nečítajú, nepoznajú ju a predsa ju odsúdili

Milí veriaci, už veľa sme si povedali o jedinečnosti Svätého písma, ale je to zlomok toho, čo objavného a obdivuhodného bolo o Biblii napísané. Celé veľké haly sú zaplnené literatúrou o Biblii.

Nuž, keď sa o Biblii toľko toho vie, ako je to možné, že väčšina ľudí našej generácie za celý život nevezme Bibliu do ruky, ani nevojde do kostola, kde sa Biblia spoločne číta aj vykladá? Ako sa to mohlo stať, že ľudia nášho storočia Bibliu nečítajú, nepoznajú ju a predsa ju odsúdili? Odmietli?

Po celé desaťročia sme počuli hlásať a počujeme to hocikde aj dnes: kdeže tam Mojžišovo Desatoro alebo Horská kázeň Pána Ježiša - toto má byť ako vychádzajúci pohľad na život! Dnes máme teóriu relativity a moderný sociálny spoločenský poriadok! Kdeže tam biblický pohľad na svet, to je mytológia, vymyslená vec, ktorá nám je dnes už nanič. My dnes máme vedecko-technickú revolúciu namiesto mytológie.

Ako sa mohol stať z Biblie konkurent vedy, ako sa mohlo v mene Biblie brániť sociálnemu pokroku ľudstva a vedeckému poznaniu? Ako mohol vzniknúť pocit, že je potrebné Bibliu odmietnuť, aby sa mohla pestovať veda? Jedna z hlavných príčin je naznačená v dnešnom čítaní zo Skutkov apoštolov. Existuje druh ľudí, ktorí sa Bibliu zaoberajú tak horlivo a tak zvrátene, že ju dokážu znechutiť všetkým okolo seba. Majú stále citáty z Biblie, ale len na to, aby

tým dotvrdili seba, svoje návyky, svoju mienku.

Možno aj vy mnohí ste sa už stretli s takýmito ľuďmi. V mene zbožnosti a vernosti Biblii bránia všetkému novému, im neznámemu, brzdia misijnú cestu kresťanstva medzi mladou generáciou. Svätý Pavol musel proti týmto zbožným konzervatívcom bojovať doslova na život a na smrť. Koľko zmätkov môže vzniknúť, keď sa Biblia číta a vykladá zle, nesprávne. Stránky dejín sú plné utrpenia a ukrutností páchaných v mene zbožnosti.

A toto je jedna z hlavných a strašných príčin, prečo sa Biblia a jej zbožnosť väčšine ľudí znechutila už na diaľku, takže sa ani nepokúšajú bližšie ju sami poznať. Zneuctili ju jej vlastní titelia, ktorí sa z nej neučili pokorne Božej múdroti, ale urobili si z nej svoju služku a svoj monopol. Mysliaci ľudia obrátili svoj záujem a svoje nádeje ku knihe prírody. Ešte donedávna sa zdalo, že kniha prírody zodpovie všetky otázky a problémy človeka aj bez Biblie.

Teraz však začíname byť my, naša generácia, svedkom pozoruhodného zápasu. Táto dnešná nebiblická, nenáboženská generácia začína pociťovať prázdnotu, zisťuje, že pri všetkom blahobyte, ktorý má, jej niečo chýba, že sama veda na všetko nestačí.

Ale radšej dajme slovo jednému z predstaviteľov našej súčasnej vedy, členovi Akadémie vied prof. Dr. Jozefovi Charvátovi. Vo svojej knihe: „Človek a jeho svet“ zhŕňa pocity vedca našej doby takto:

"Fyzikálno-chemická veda sama vedie k odcudzeniu, zmŕtvneniu a odludšteniu života. V takejto „čistej“ vede nie je miesto pre mravné hodnoty, ľudskú dôstojnosť, harmóniu krásy a múdrosti. Matematicko-fyzikálne vedy začínajú strácať príťažlivosť u našich dnešných ľudí. Mnoho ľudí má antipatiu k racionalizmu prírodných vied, neprajú si počuť, že sloboda vôle je prelud - hlúposť, nedôverujú laboratorným pokusom s menením dedičného kódu, ani chemickému ovplyvňovaniu ľudského správania. Obávajú sa, že táto veda z nich raz urobí úradne manipulované jednotky.

A tak veda, ktorá ľudí oslobodzovala, pretože búrala poveru, táto veda teraz hrozí, že sa stane nástrojom nátlaku, že bude zbavovať ľudí osobnosti a slobody. Príznačné je sklamanie vedou aj u špičkových vedcov: Einsteina, Nielsa Bohra a iných... A tento náš dnešný vedec, ktorý začal svoju činnosť ako presvedčený materialista a dodnes sa za neho považuje, dochádza nakoniec k otázkam: „Ak sú hmota a energia nezničiteľné, neplatí to tiež pre duševný život? Ak platí zákon o zachovaní energie, prečo by tiež neplatil zákon o zachovaní vedomostí? Je to čudné, že by sa malo vedomie po našej smrti stratiť bez stôp a bez úžitku“? (str. 99) A úvahy akademika Charváta pokračujú ďalej: „Nevieme, koľko je dnes v našej spoločnosti skutočne veriacich. Ani nevieme, či je viac ateistov alebo agnostikov, ktorí si nie sú istí, či neexistuje nejaká doposiaľ nepo-

znaná sila, ktorá by predstavovala najvyšší supersystém v Kozme.“

Kto má ako životný cieľ len hmotný blahobyť a osobný prospech, nepotrebuje vyššiu ideológiu, ani náboženstvo. Život bez ideológie však vedie ku strate záujmov, k frustrácii, ku strate mravných hodnôt, k vzájomnej agresivitě, k úniku, až k tým omamným látkam, drogám. A Charvát končí svoju knihu zistením: „Proti sebeckým nárokom jednotlivých populácií sa musí postaviť nová morálka“ (str. 158).

Toto je teda situácia dnešných najmodernejších vedcov. Ako výskumná úloha číslo jedna sa im nejaví objavovanie nových zákonitostí prírody, vynachádzanie nových ničivých síl, zdrojov energie, ale hľadanie novej morálky. My, kresťania, by sme to v tomto ohľade mali mať jednoduchšie ako ateistickí prírodovedci. My vieme, kde túto morálku, novú pre dnešné ľudstvo, hľadať. My vieme, že je tu táto prastará kniha, Biblia, ktorú sme aj my buď nechávali nevšímavo ležať vo svojich knižniciach, alebo sme si ju vykladali zle.

Ale zdá sa mi, že teraz prichádza doba, kedy poctivo hľadajúci ľudia zo všetkých smerov si začnú uvedomovať, čo tu stálo v opozícii, proti sebe, to nebola kresťanská viera proti serióznej vede. Ale skôr to bola ľudská poverčivosť proti polovede, proti nezrelej vede. Začíname si pomaly všetci uvedomovať, že človek potrebuje oboje, aby žil dôstojne, ľudsky a svoje ľudstvo ďalej rozvíjal. Potrebujeme VIERU aj VEDU, ROZUM aj SRDCE, FYZIKU aj MORÁLKU. Viera a veda sú kňazove oči.

A tak sa Biblia začína vracieť do povedomia hľadajúceho ľudstva. Nie už viac ako zástava spiatocníkov, ale ako svedectvo stále trvajúceho učebného procesu ľudstva. Svedectvo, ako človek stále zápasí so svojou neistotou, so zvieratom v sebe, ako hľadá a nachádza svoje ľudstvo v Bohu ako Láske a v Bohu Stvoriteľovi.

Avšak bude to trvať dlho, kým sa v nej ľudstvo naučí čítať, než sa vôbec dostane k tomu, aby sme ju všetci bez rozdielu vzali do rúk a čítali. Ani si nemyslím, že po tejto dnešnej kázni sa všetci stanete čitateľmi Biblie. Ale verím, že aj vy raz k tomuto určite dospejete!

Napomáhať k lepšiemu chápaniu Biblie - toto je vlastne úloha nás, kňazov, pri nedelnej bohoslužbe, to je úloha učiacej Cirkvi. Lenže tolko neznalosti, taká nevedomosť Biblie, tolko nedorozumenia okolo nej, to je veľká obžaloba, že Cirkev tento svoj záväzok, túto svoju veľikánsku úlohu a poverenie neplnila v minulosti dobre. Je to veľká pohnútko, aby sme sa pri spoločnej nedelnej bohoslužbe s chuťou učili otvárať zmysel Písma. Je to pre nás pohnútko k prečítaniu nových kníh a kníh kníh, o Biblii, ktoré aj u nás vyšli.

Čo si máme zapamätať? ŽIŤ s BIBLIU - to neznamená mávať okolo seba zbožnými citátmi. To znamená objavovať skrze ňu a v nej NOVÉ HODNOTY ŽIVOTA. Amen.

Meninová gratulácia d. o. Marekovi; snímka: Martin Gonda

Rozhovor s Tomášom Kovalčíkom,

duchovným otcom
v Pavlovciach nad Uhom

Mám pred sebou vzácného hosťa z Pavloviec nad Uhom, duchovného otca Tomáša Kovalčíka.

Duchovný otec Tomáš zavítal do našej farnosti ako krstiteľ ôsmeho člena rodiny Troščákovej - Zachariáša Kaleba.

Pri tej príležitosti by som sa Vás, duchovný otec, chcel spýtať tak od začiatku: odkiaľ pochádzate, súrodenci, rodičia?

Ďakujem za príležitosť povedať niečo o sebe. Pochádzam z Gíraltoviec, tam som vyrastal. Narodil som sa 9. apríla 1992, v tomto roku budem mať 33 rokov, Kristove roky. Mám troch súrodencov - najstaršiu sestru, staršieho brata, ja som tretie dieťa a za mnou je ešte mladší brat. Otec Jozef, mama Marta boli Gíraltovčania. Na prázdniny som nechodil k starým rodičom, s jednými som býval a druhá babka bývala oproti.

A čo škola?

Gíraltovce sú malé mestečko, máme tam príležitosť na všetko, viac-menej všetky služby. Základnú školu som navštevoval v Gíraltovciach, aj strednú školu - gymnázium. Po gymnáziu som išiel študovať na Katolícku univerzitu do

snímka: d. o. Tomáš Kovalčík

Ružomberka.

Vrátim sa do Základnej školy, spomienky na Základnú školu? Niečo mimoriadne?

Na prvom stupni to bolo zvláštne, že som mal troch učiteľov za štyri roky. Keď som prišiel do prvého ročníka, mal som pani učiteľku Máriu Kristiňákovú, ktorá bola pred dôchodkom. Bola to veľmi dobrá učiteľka, rád na ňu spomínam. Ona nás mala prvé dva roky. Potom sme dostali mladého pána učiteľa. Bol s nami asi pol roka a potom išiel na vojenskú službu. Znovu sme dostali inú pani učiteľku. Keď sa vrátil pán učiteľ z vojenskej služby, tak to s nami dokončil. Bolo to zaujímavé, že na prvom stupni základnej školy som mal skúsenosť s tromi učiteľmi.

Ministrovali ste?

Ako malý chlapec nie, bolo to iba chvíľkové, že som chcel ísť, lebo starší brat ministroval. Tak som zopár mesiacov ministroval a potom to skončilo. Do kostola som veľmi nechodil, iba v nedele, ale nejako ma do kostola neťahalo. Skôr sme ako chlapci vystrájali vonku po uliciach. Ale potom nastala zmena asi v ôsmom ročníku, na začiatku deviateho. Spolužiak ministroval a on ma zavolať, tak vtedy som začal ministrovať. Predtým som začal chodiť do kostola aj cez týždeň, takže vtedy to začalo a cez strednú školu intenzívne. Počas strednej školy som trochu uvažoval aj o kňazskom povolaní, ísť do seminára. Riešil som to s jedným kňazom cez rozhovo-

ry, cítil som z toho pokoj. A potom zrazu prišiel moment, obdobie, že som nemal túžbu ku kňazstvu. Nič, žiaden záujem, nechcel som na to ani pomyslieť. Tak som išiel za tým kňazom. Zvlášťne je to, že doteraz som sa na to tešil a zrazu taká nechúť, žiadne chcenie. Veľmi dobre si pamätám, čo mi povedal, „že to mám nechať tak, že nemám ísť do toho nasilu, lebo to je niečo také, akoby sme si obuli malé topánky, ktoré nás tlačia, cítime sa v nich nepohodlne“. Dodnes si pamätám tú vetu, „aby som nešiel do niečoho, v čom sa nebudem cítiť pohodlne, do niečoho, čo ma bude tlačiť“. Tak som tomu nechal takú slobodu. Začal som študovať na Katolíckej univerzite v Ružomberku, odbor učiteľstvo matematiky a náboženskej výchovy. Bol to asi zlý výber, čo sa týka tej matematiky, aj keď som mal rád ma-

tematiku - nedarilo sa mi spraviť dve skúšky. Ale mal som veľa priestoru na duchovný život, na modlitbu. Býval som na internáte v škole a mal som nonstop 24 hodín prístup do univerzitnej kaplnky. Univerzita bola prepojená s internátom, takže som večer v papučiach mohol chodiť do kaplnky. Bol to asi čas formácie pre mňa, taký malý seminár.

Duchovný otec Jožko Žvanda...

Áno, Jožko Žvanda, už nebohý. V tom čase som sa s ním stretával. Keď už spomíname Jožka Žvandu, zomrel po mojej kňazskej vysviacke. Takže ako kňaz som asi po týždni išiel na pohreb kňazovi. Bol to prvý kňazský pohreb pre mňa ako kňaza. Bolo to pre mňa silné.

V ktorom roku to bolo?

Na univerzitu som nastúpil v roku 2011. Zo začiatku to bolo fajn, ale potom sa mi nedarilo s

tou matematikou. Bol tam jeden kňaz, Palo Dzivý, salezián, sa nám s Jožkom Luscoňom venovali na internáte, oni nás formovali, oni mi aj pomohol rozlíšiť moje povolanie. Nejako viac som začal túžiť po kňazstve. Dostal som sa potom aj do partie chlapcov v Prešove - v Centre pre mládež, ktorí bicyklovali, taký amatérsky cyklistický klub. Vedúci toho klubu bol kňaz Jozef Mrúz. Tam som sa zoznámil aj s mojím spolužiakom Šimonom Škvarkom. Nevedel o mne, že uvažujem o kňazstve. Ja som o ňom vedel, hovoril o tom. Dost som to tajil aj pred rodinou, aj pred kamarátmi. Keď sme prišli na prvé stretnutie do Košíc popozerať seminár, tzv. nultý ročník, stretli sme sa so Šimonom. Bol prekvapený, čo tam robím. Povedal som mu: „Robím to, čo aj ty, prišiel som si popozerať seminár.“ Tak som podal prihlášku a

snímka: M. Magda

prijali ma. Do seminára sme nastúpili piati: ja, František Herman-ský, Šimon Škvarko, Filip Hrabčák a Janko Kurimský. Filip po prvom ročníku nechal formáciu a Janko po pastoračnom ročníku, ale ostali sme v kontakte. Ostali sme tra-ja v ročníku. Vysvätení sme boli štyria, lebo pridali k nám z nižšieho ročníka Petra Astraba. Toto je v krátkosti, ako som sa dostal ku kňazstvu.

Vysviacka a primície boli v Giraltovcich?

Primície boli v Giraltovcich 17. júna 2023 hneď na druhý deň po vysviacke.

No a potom prišlo, teda už ste vedeli, kam pôjdete?

Dostal som prvú farnosť Pavlovce nad Uhom, výnimočnú farnosť pre celú našu diecézu. Môžem povedať, že aj pre celé Slovensko, keďže je to aj pútnické miesto.

Odtiaľ z Vysokej nad Uhom, našej filiálky, pochádza blahoslavená Anka Kolesárová, mučeníca čistoty. Je to miesto, kde neprichádzajú ľudia len z našej arcidiecézy, ale z celého Slovenska. Teraz sa presviedčam, že prichádzajú tam mladí z celého Slovenska. Je tam naozaj živý prameň pre mladých, kde mladí ľudia začínajú meniť svoje životy, cítia, že tam je niečo Božie.

Ako dlho ste už vo farnosti?

V tejto farnosti som druhý rok.

Cítil som, že dnes u nás bola taká pohoda v kostolíku. Ako ste sa cítili vy tu u nás?

Cítil som sa veľmi dobre. Bolo to pre mňa veľké spoločenstvo veriacich, aj kostol je veľký. Ja žijem v našej farnosti malé spoločenstvá veriacich. V tom kraji, kde som kaplánom, sú menšie dedinky. Má to výhodu, že je to také

osobnejšie s ľuďmi, že človek ich osobne spoznáva. Je to povzbudenie pre mňa ako pre kňaza vidieť plný kostol, takže sa teším z tohto spoločenstva. Povzbudzujem veriacich v tejto vašej farnosti, aby ste žili svoju vieru, starali sa o ňu a rozvíjali ju. Lebo viera, ktorú máme, ktorú prežívame, je v prvom rade dar a o ten dar sa treba aj starať, treba ho rozvíjať, aby sa zveladoval. Aby sme rástli vo viere všetci - aj kňazi, aj veriaci. Potrebujeme sa povzbudzovať navzájom - kňaz veriacich a kňaz vo farnosti tiež potrebuje povzbudenie od svojich veriacich.

Ďakujem Vám, duchovný otec, za rozhovor a prajem Vám požehnaný veľkonočný čas.

Aj ja ďakujem veľmi pekne za rozhovor.

pripravili: L. Gurčíková

a M. Magda

snímka: M. Magda

V roku 2022 vydalo vydavateľstvo Šarmxprint na vlastné náklady autora knihu s názvom: *Historické poviedky a povesti zo Šariša*. Autorom je duchovný otec doc. ThDr. Peter Sedlák, PhD. Ponúkame Vám ďalšiu poviedku z tejto knihy.

Tarcaj na hrade Lipovec

Keď ešte viaceré majetky v Šarišskej stolici patrili kráľovi, Ondrej II. dal okolo roku 1282 postaviť malý hrádok na ostrom kopci pri starej slovenskej dedine Lipovce. Posádka hradu, ktorý postavili na východnej strane pohoria Branisko, mala za úlohu strážiť cestu cez priesmyky Braniska zo Šariša na Spiš a opačne. V prípade prítomnosti kráľa mohol hrad poslúžiť aj na oddych a poľovačky v hlbokých lesoch Braniska a Smrekovice.

Po vpáde a odchode Tatárov kráľ daroval hrad s panstvom Sviňa rodu Meršeovcov zo Slavónie, ktorí sa podľa Svinej neskôr nazývali Zwinyeovci alebo Sinej ovci, teda Svinskí. Na hrade sa žilo pokojne až do 15. storočia, kedy sa do rodiny Sinejovcov priženil Henrik Tarcaj z kamenickej vetvy Berzeviciovcov.

Keď pán Arnold Tarcaj vydával svoju dcéru Hermínu za Karola Šemšeja, povolal do svojho kaštieľa v Toryse mnohých hostí, priateľov s ich manželkami, synmi a dcérami, ktorí boli družbovia a družičky. Medzi hosťami nechýbali v prvom rade dávni príbuzní z Brezovice a Kamenice, ale aj Tekulovci z Rožkovian, Dubovíce, Šarišských Sokoloviec, Gregoroviec a Gombošovci z Hubošoviec či Uzovci z Uzoviec a Uzovských Peklian a mnohí zemaná z celej Šarišskej stolice.

Medzi nimi sa vynímal svojou vysokou postavou, ale aj šibalskou povahou Henrik Tarcaj. Bol mladý, zdravý, rázny, nebojácny, ale často aj nerozvážny a drzý. Nepotrpel si veľmi na šľachtických spôsoboch správania sa. Na hostinách sa často opil, strácal úsudok a keď mu nikto nevenoval pozornosť, tak si vždy našiel zádrapku, aby sa pobil. Vyvolal tým síce pozornosť, ale starší páni a dámy sa naňho oborili a hostiny sa tak preňho končili predčasne. Opitého ho sluha musel zaviezť na Kamenický hrad, kde ho rodičia prijali vždy s veľkými výčitkami.

„Henrik, už sa spamätaj. Správaj sa ako šľachtic. Len hanbu nám robíš. A keď budeš taký, nikdy sa ani neoženíš. Kto by išiel za takého zloducha, ako si ty?“ vyčítali mu obaja rodičia.

Na svadbe Hermíny a Karola Šemšejevcov to však bolo iné. Tak ako ostatným, tak aj jemu pridružili družičku. Bola to Anabela Sinejová. Keď mu pripínala družbovské pierko na jeho mentieku, skoro odpadol. Nesmierne sa mu páčila. Nezmožol sa na riadny rozhovor, len útržkovité jej odpovedal na jej zdvorilé otázky. Takú krásnu ženu ešte nestretol. Do svadby Šemšejevcov ju nepoznal, nikdy ju nestretol ani nevidel. Mala krásne svetloružové šaty a náhrdelník s veľkým rubínom, ale aj súmernú, okrúhlu tvár s jemne vyčnievajúcou bradou a hlboké, podmanivé hnedé oči a jemné spôsoby.

Keď sa po prvotnom prevapení trochu spamätal a premohol, vykotal zo seba otázku: „Odkiaľ ste slečna? A aké je vaše meno?“ Anabela s istým sebavedomím odpovedala otázkou: „A vy, pán Henrik, ma nepoznáte? Veď sme sa už stretli. Je tomu už pár rokov, ale raz sme sa stretli. Bolo to na jarmoku v Sabinove.“

Ale zmätený Henrik si na to nevedel spomenúť. Zapýril sa a uvedomil si, že zrejme aj vtedy z jarmoku prišiel domov vo „veselej“ nálade. „Ja som Anabela Sinejová, ale nie som zo Svinej. Bývam s rodičmi a súrodencami na malom hrádku v Lipovciach. Málo hostí k nám chodievala, takže ak si ma nepamätáte zo sabinovského jarmoku, tak ma nemôžete poznať.“

Po úvodnom zoznámení sa družbovia a družičky usporiadali do dvojstupu, lebo medzitým prišli do dvorany snúbenci, ich príbuzní a svadobní hostia a v sprievode sa vydali na sobáš do blízkeho toryského farského kostola Panny Márie, ktorý stal v susedstve kaštieľa. Po obrade bola veľká hostina. Spievalo sa, jedlo a pilo cez tri dni. Keby sa fašiangy neboli končili a nenastala Popolcová streda, veruže by boli tancovali a hostili sa ešte dlhšie.

Zo svadby Šemšejevcov sa Henrik nevrátil na Kamenický hrad predčasne ani v opitom stave. Rodičia aj jeho súrodenci boli prevapení. Vedeli, že sa tam prihodilo niečo nezvyklé, ale nevedeli si to vysvetliť ani uhádnuť. Dali si zavolať sluhu Imricha a zvedavými otázkami chceli z neho niečo dostať, hoci ten o ničom

ani netušil, pretože čas svadby trávil v miestnostiach určených pre čelad. Tam si užíval dobré víno a dobré jedlo a o pána sa nestaral, kým mu to nikto neprikázal. Divil sa síce aj on, že jeho pán sa správa na svadbe ináč ako dávnejšie, ale preňho to nebolo dôležité. Akurát si všimol, že keď odchádzali, Henrik sa dlho lúčil s akousi slečinkou, ktorú však nepoznal. Keď sa Imrich s tým zdôveril Tarcajovcom, rodičia Henrika už vedeli, „odkiaľ vietor fúka“. Pochopili čudné správanie sa svojho nezbedného syna.

A veruže, hoci aj po Popolcovej strede boli ešte kopy snehu a zima akosi ani v marci sa nemala k odchodu, Henrik častejšie vysadal do sedla svojho Pejka a po opustení Kamenice si to namieril do Dubovice a potom cez Renčíšov a Buče rovno na hrádok do Lipoviec. Neraz si vzal do záruky aj ďalšieho koňa, aby ich cestou striedal, lebo cesta ta aj späť bola veľmi namáhavá. Napokon vždy s ním išiel aj sluha Imrich. V jari a lete sa tieto cesty k Anabele ešte zhustili. A Henrik sa zmenil, aspoň sa to zdalo jeho rodičom a tým, čo ho poznali.

Láska mení človeka, mení jeho správanie sa, ale láska má aj jednu nedobrá vlastnosť: vie vyprchať ako špiritus z fľaše. A keď fľaša ostane prázdna, stane sa bezcennou. Tak aj človek, ak stratí lásku, stane sa prázdny a život sa mu zdá zbytočným a nezmyselným. Henrikovi sa však zdalo, že toto mu v jeho láske k Anabele nehrozí. Po mnohých návštevách a dvoreniach si už nevedel predstaviť život bez nej. Vedel, že aj ona ho miluje a tak svet a budúcnosť s ňou videl v jasných farbách.

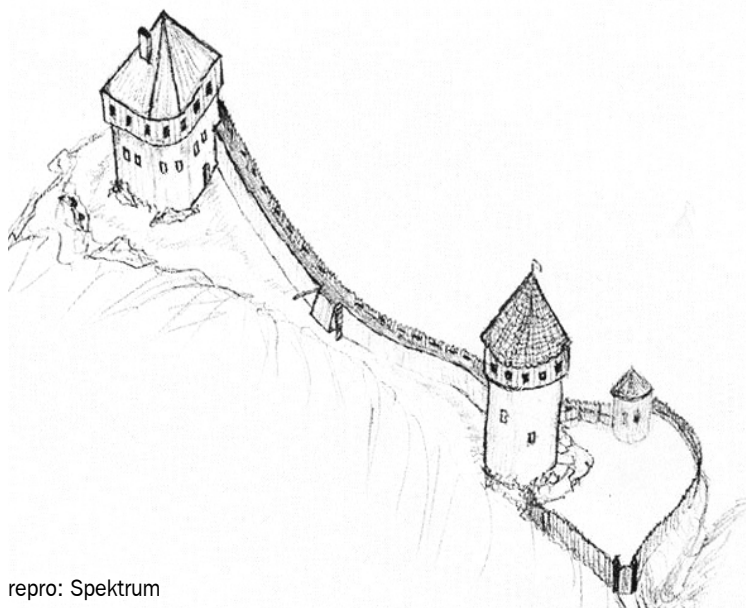
Keď sa skončilo leto a nastal október, keď ľudia oberali jablká, hrušky a zbierali na zem napadané orechy, krajinu ešte ohrievalo svojimi lúčmi teplé slnko, Henrik jedného jasného dňa prišiel s Anabelou a jej rodičmi na Kamenický hrad. Chcel svojim rodičom predstaviť svoju budúcu manželku a ich nevestu a jej rodičov, Jána a Veroniku Sinejovcov. Zvítanie bolo príjemné. Mladí ostali sami a Henrik sa usiloval povedieť Anabelu po celom rozľahlom hrade a ukázať jej všetky zákutia zámku, ako ho volali sediaci v podhradí, teda v obci Kamenica. Medzitým rodičia oboch sa utiahli do príjemnej komnaty, kde prenikali hrejivé slnečné lúče a pri pohostení dobrým vínom a šunkou i divinou, rozprávali o svojich rodoch, o svojich panstvách, o svojich deťoch, o zlých aj dobrých správach a zvestiach, ktoré k nim prichádzali zo širokého sveta... Zostali na Kamenickom hrade niekoľko dní.

Henrikov otec Fridrich s neskrývanou hrdosťou chcel svojmu budúcemu svatovi ukázať všetky príslušnosti svojho panstva. Zaviedol ho na majer do Rohova, na Pusté Pole aj do Kyjova, ba obišli aj Červenicu, Jakubovu Volu a najmä poprechádzali križom - krážom Čergovské hory až po Makov a Lenartov. Samozrejme, neobišlo sa to bez malej poľovačky, keď sluhovia hrmotom naháňali vyplašenú zver a páni, aj mladý Henrik s bratmi, čakali na stanovených miestach s nabitými flintami, aby

niečo ulovili. Mali šťastie, ulovili zopár srncov a zajacov. Ale v hostine pokračovali aj jedlami z telačiny a jahňaciny, ktorú Sinejovci zbožňovali.

V čase lovu budúce svatky Anna a Veronika zostali na hrade. Keď Anna za rána určila služobníctvu práce, keď sa spolu s Veronikou naraňajkovali, keď kuchárovi prikázala, aké jedlo má pripraviť na obed a keď sa Anabela prechádzala s Henrikovou sestrou Žofiou po hradnom nádvorí pri východnej bašte, budúce svatky sa dostali k úprimnému rozhovoru.

„Veronika, musím ti niečo po-

repro: Spektrum

vedať," začala Anna s vážnosťou v tvári.

„Naše deti sa asi budú brať, veď kvôli tomu ste tu. Sotva im to zabránime. Ale vieš, musím ti o Henrikovi povedať viac, ako ho poznáš. Nie je to zlý muž, ale má veľa slabostí. Bojím sa, že to prepukne a tvoja dcéra aj ty s manželom a rodinou budete nešťastní. Mala by som sa tešiť, že sa Henrik chce oženiť, ale priznám sa, že mám skôr obavy. Neviem, dokedy zostane verný láske k Anabele. Si skúsená žena, vieš, ako to s chlapmi býva. Láska ich opustí niekedy veľmi rýchlo a zapáči sa im iná. U Henrika toto veľmi nepredpokladám, ale vieš, azda si to už vybadala, že má prudkú povahu a že jeho slabosťou je víno. Ak sa mu niečo nedarí, ak nie je stredom pozornosti, hľadá útočisko vo víne. Vie sa opiť a správať sa až grobiansky. Zabúda na svoju šľachtickú česť, na svoj pôvod, na povinnú úctu k staršiemu človeku, na svoje slovo... Bojím sa oňho a o tvoju milú a jemnú Anabelu, aby sa práve ona nestala terčom jeho útokov, jeho nezbednosti a urážok. Priznám sa ti, bojím sa o ich manželstvo, rodinu, o ich budúcnosť."

Rozprávala a uprene sa dívala Veronike do očí. Tá bola očividne smutná. Na dne svojej ženskej duše cítila niečo podobné. Obe so svojimi manželmi žili už roky v láske a pokoji, ale obe vedeli o manieroch šľachticov i o podvodoch sedliakov. Neveru a ťažkosti nepoznali zo svojich rodín, ale zo života v okolí im to nemohlo ujsť. Veronika trochu aj Annu ľutovala v jej obavách.

„Ale Anna, nebuď taká nedôverčivá. Veď keď sa naši mladí majú radi, azda len im to vytrvá čo najdlhšie. A keď už prídu do istého veku, nebude sa im chcieť vystrájať. Musíme im veriť a obe sa musíme za nich modliť k Bohu."

„Áno, máš pravdu, budem sa za nich modliť. Ale aj tak mám obavy," odpovedala Anna.

Keď sa muži vrátili z lovu a priniesli svoje úlovky, všetci sa na hrade tešili. Henrikov otec nahlas vyjadril svoju radosť nad úspechom lovu a pred všetkými povedal: „Máme toľko ulovenej zveri a mäsa, že môžeme aj svadbu našim mladým vystrojiť. Už nám len víno a medovina chýba."

Aj on sa totiž s Anabeliným otcom Jánom počas lovu rozprával o budúcnosti ich detí. Kým sa sluhovia dali do spracovania ulovených zvierat, Tarcajovci a Sinejovci sa opäť utiahli do komnaty a spolu so snúbencami sa dohodli na dátume svadby. Rozhodli, že sobáš bude v lipoveckom kostole sv. Juraja, práve na jeho sviatok po najbližšej Veľkej noci. Potom sa rozlúčili, Sinejovci sa pobrali domov a obe rodiny sa začali horúčkovo pripravovať na svadbu.

Čas sa rýchlo mihľal, minuli sa Vianoce, fašiangy, dlhý pôstny čas a po Veľkej noci na svätého Juraja sa zišlo panstvo z mnohých obcí Šarišskej stolice na svadbu v Lipovciach. Pán Ján Sinej dal pri prameni minerálnej vody pod obcou postaviť veľký šiator a po sobášnom obrade v kostole sa všetci svadobníci zišli na tomto peknom mieste, aby sa radovali z lásky dvoch mladých ľudí. Cigáni zo Šindliara hrali na píšťalkách, bubienkoch a gajdách celý deň a celú noc, ba ešte aj dva nasledujúce dni. Hoci sa v noci schladilo, víno v žilách svadobníkov ich náramne hrialo. Nikomu sa nechcelo spať ani ísť domov.

Hrad nad Lipovcami bol malý, iba Tarcajovci, Fridrich s Annou, šarišský župan a prisažní so ženami sa doň vmestili a spánkom obnovili svoje telesné sily. Ostatní, najmä starší, sa uchýlili na odpočinok do blízkej kamennej kúrie a mladší si zdriemli a odpočinuli v šiatrach, aby v nasledujúci deň pokračovali v zábave a hodovaní. Po jedle popíjali sviežu minerálnu vodu, ktorá im tak vytrávila žalúdky, že boli schopní jesť a tančovať aj ďalšie dni. Popoludní tretieho dňa sa začali na kočoch rozchádzať domov. Iba Sinejovci a ich dcéra Anabela so zaťom Henrikom zostali na Lipovskom hrade. V Kamenici mal Henrik veľa súrodencov, takže rodičia oboch mladomanželov sa dohodli, že po svadbe budú bývať na hrade v Lipovciach.

Spočiatku si mladý pán s ľahkosťou zvykal na nové prostredie. Hrad bol oveľa menší ako kamenický, ale hlboké a rozľahlé lesy Braniska boli podobné ako tie v Čergove. Z domu si priviedol svojho obľúbeného koňa Pejka a s Anabelou prežíval medové týždne aj tým, že jazdili po chotári a on spoznával jednotlivé hony, lesy a údolia, Kopytovskú dolinu a osadu Kopytov, zákutia Bučov, kaňon, ktorým pretekala Lačnovský potok, jaskyňu, ktorú mu ukázali pastieri. Keď vyšiel na Mindžovú, Smrekovicu či Bachureň, vždy sa jeho zrak upieral na sever, kde videl slnkom ožiarené vrchy svojho rodného kraja, najmä Minčol, Zubanec a Ostrú. Ale veľmi jasne bolo vidieť aj bielosivé múry Kamenického hradu. Láska k Anabele ho však pevne držala v Lipovciach.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Priateľstvo, ktoré nerozdelil ani oceán...

Rodák z Víťaza, pán Štefan Hric, žije v súčasnosti v Amerike na Floride v meste Sarasota už 88 rokov. V tomto roku oslávil 102 rokov života. Narodil sa 4. 4. 1923 otcovi Petrovi, ktorý pochádzal zo Štefanoviec a matke Márii, pochádzajúcej z Víťaza. Rodina bývala v strede dediny na mieste dnešného multifunkčného centra a ihriska, kde mali domček s pozemkom, ktorý rodina neskôr darovala obci, aby slúžil verejnosti.

Jeho otec Peter sa vybral za prácou do Ameriky s tým, že keď zarobí peniaze, príde za ním zvyšok rodiny - manželka, syn Štefan a dcéra Mária. Ale jeho pobyt v Amerike sa tak skomplikoval, že rodina sa za otcom dostala až po dlhých 12 rokoch.

Rodina sa po odchode otca pretĺkala ako mohla, peňazí ani práce v tej dobe nebolo dostatok. Oproti ich domu bývala rodina Šimčíkova a kamarát Štefan Šimčík, ktorý mu pomáhal aj na gazdovstve, aj pri prácach okolo domu. Štefan Šimčík ho bral na pole, pásli spolu kravy, delili sa o korčule, sánky aj bicykel. Boli veľmi dobrí kamaráti.

Po odchode 14-ročného Štefana Hrica s mamou a súrodencami do Ameriky sa kontakt s krajom prerušil. Ich korešpondencia sa obnovila až okolo roku 1965.

V tých rokoch sa rodina Štefan Hrica ozvala rodine Šimčíkovej, žeby radi prišli do „kraju“, aby svojej manželke Márii ukázal, kde sa narodil. Bývali u kamaráta Štefana Šimčíka, pretože žiadnu svoju rodinu už vo Víťaze nemali. Manželka Mária pochádzala zo Spišských Hanušoviec a do Ameriky išla ako polročná. Štefan Hric s manželkou mali tri deti - Máriu, Ladislava a Štefániu.

V roku 1994 prišli Hricovci opäť na Slovensko aj so svojimi deťmi, aby im ukázali, odkiaľ pochádzajú ich rodičia. Navštívili Bratislavu, Spišské Hanušovce, Poprad a Víťaz.

Štefan Hric sa na Slovensko vrátil ešte v roku 2004, keď prišiel na návštevu so svojou najmladšou dcérou Štefániou a s vnukmi Jamesom a Jonathanom, ktorý prišiel aj so svojou priateľkou Charlottou, ktorú v našom chotári požiadal o ruku pri kríži na Lánoch. Navštívili Obecný úrad vo Víťaze, taktiež Farský úrad, kostol sv. Ondreja a kostol sv. Jozefa. Všade nechali finančný dar na pomoc a podporu.

Rodiny Šimčíkova a Hricova nikdy neboli rodinou. Ich priateľstvo pretrvávalo dlhé roky a pokračuje do dnešných čias. To silné puto sa prenieslo aj na ďalšie generácie. V roku 2017 aj naša rodina navštívila deda Hrica. Radosť bola neopísateľná a stále opakoval: „Vicež prišol do Ameriky“. Jeho dom bol galériou rodného kraja, pamiatok a spomienok na rodnú obec Víťaz.

Marcela Čechová

Štefan Hric a Štefan Šimčík

Štefan Hric vo Víťaze 22. 7. 1995

Kecharitomene

29. Obrátenia k životu Božieho dieťaťa v Márii

Myslím si, že ešte nie sme schopní objaviť obrovské bohatstvo, ktoré je ukryté v Cirkvi, v náuke svätých a mystikov, ktorí sú v živom vzťahu s Máriou. Je toho mnoho a sú to úžasné tajomstvá.

V mariánskej teológii rozlišujeme tri obrátenia:

1. obrátenie zo stavu, keď som sa odvrátil od Boha do stavu, keď sa stanem spravodlivým,

2. obrátenie zo stavu, keď som sa stal spravodlivým k Božiemu dieťaťu,

3. najvyššie obrátenie, čiže k životu Božieho dieťaťa v Márii.

To posledné je najkrajšie obrátenie. Môže ho mať každý, no týka sa len tých, na ktorých sa vzťahujú slová: „Zvelebujem ťa Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým“ (Mt 11, 25). Si pozvaný prijať Máriu do svojho života nielen ako hosťa, ale aj ako najkrajšiu a najúžasnejšiu priateľku svojho srdca. No ešte predtým objav Máriu v tajomstve Nazareta. Takú, aká bola v každodennom živote, keď mala svoj dom, rodinu, manžela.

Ide o to, aby sme ju neodtrhli od pozemskej reality. Nežila kdesi na nebeských oblakoch, ale tu na zemi. Bola obyčajným dievčaťom s množstvom povinností, presne takých, aké mali jej rovesníčky. Tkala, nosila vodu, starala sa o záhradku, varila obed, pripravovala večeru. Stretávala sa so svojimi priateľkami, aby sa s nimi porozprávala a zdôverila sa im so svojimi snami a tajomstvami a večer unavená po celom dni sedela pred domom, aby s úžasom pozerala na západ slnka.

Ak čo i len na chvíľu budeš chcieť sňať z Márie aureolu, tak iba preto, aby si videl, aká je prekrásna s odha-

ilustračná snímka: M. Magda

lenou hlavou. Pozeraj sa na ňu, ako upratovala izbu, modlila sa smiala, starala sa o kvety v záhradke, nosila vodu zo studne. Chci ju vidieť zamilovanú do každodennosti, v ktorej medzi hrncami a taniermi, medzi slzami a radostným smiechom, medzi problémami a modlitbou zakúsila v celej plnosti svoju ženskosť. Vovedť tú mladučku peknú dievčinu z Nazareta do svojho života, do každej chvíle dňa. Pozeraj sa na ňu s peknými rozpustenými vlasmi, ako ide vedľa teba usmievavá, plná dievčenského pôvabu a šarmu. Skús si predstaviť jej úsmev, keď sa na teba pozerá šťastná, že je pri tebe a ty si pri nej, že chceš byť s ňou navždy! Chci ju vidieť ako dievčinu, ktorá vzbudzuje úžas a túžbu po čistote srdca, pohľadu, gest u tvojich kamarátok a kamarátov, ktorí na ňu hľadia. Pozeraj sa na ňu ako sa na prechádzke rozpráva s priateľmi, ktorí premýšľajú o tajomstve jej krásy. Hľad na ňu, mladučku dievčinu, keď ide za ruky s kamarátkami a načúva ich tajomstvám. Prekvapuje ich svojou zamilovanosťou k Bohu.

Hľad na ňu, ako sa trápi pre ďalšiu neúspešnú skúšku Marty, či pre rozchod Doroty a Tonka. Objavuj Máriu v každej chvíli všetkých udalostí, ktoré prežívaš počas dňa. Rozprávaj sa s ňou. Pýtaj sa, ako by sa správala v dome, v škole, na diskotéke. Akú hudbu by počúvala, aké filmy by pozerala. Buď jej najlepším priateľom a priateľkou. Krása takéhoto života s ňou je úžasná a je to v skutku ohromné dobrodružstvo!

Mária nás veľmi miluje! Preto sa neboj a zamiluj sa do nej aj ty, opätuj jej lásku. Keď sa pozeráme na ten istý kvet, každý jeho krásu vníma jedinečným a neopakovateľným spôsobom. Podobne je to so skúsenosťou s Máriou. Vnútny svet očarenia jej osobou je u každého jedinečný a neopakovateľný.

Ako hovorí mystička Natuzza Evolo: "Je skutočne umelkyňa, ozajstná siréna pri získavaní svojich detí. Jej krása je bez mejkapu. Je naozaj krásna, je naozaj dobrá. Uvidíš, že keď podľahneš jej kráse, pri pohľade na ňu pocítiš odvahu vrhnúť sa do mora alebo do ohňa."

spracoval: MUDr. B. Vaščák

Ahoj, deti!

stránku pripravila: Viktória Uličná

Máj je nepochybne jedným z najkrajších mesiacov v roku. Všetko okolo nás kvitne, vtáky spievajú a dni sú dlhšie a teplejšie. V škole sa už blížíme k záveru roka, takže sa možno tešíte, že čoskoro príde leto.

Pre nás, kresťanov je máj výnimočný aj tým, že ho v Cirkvi zasväcujeme Panne Márii. Je to mesiac Márie, počas ktorého sa konajú májové pobožnosti, spievame mariánske piesne a prosíme Máriu o pomoc a ochranu.

Nanebovstúpenie Pána - 29. mája

Ježiš sa po 40 dňoch od svojho zmŕtvychvstania vrátil k Otcovi do neba.

Panna Mária Pomocníca kresťanov - 24. mája

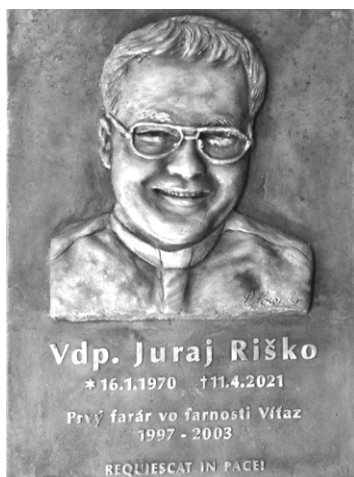
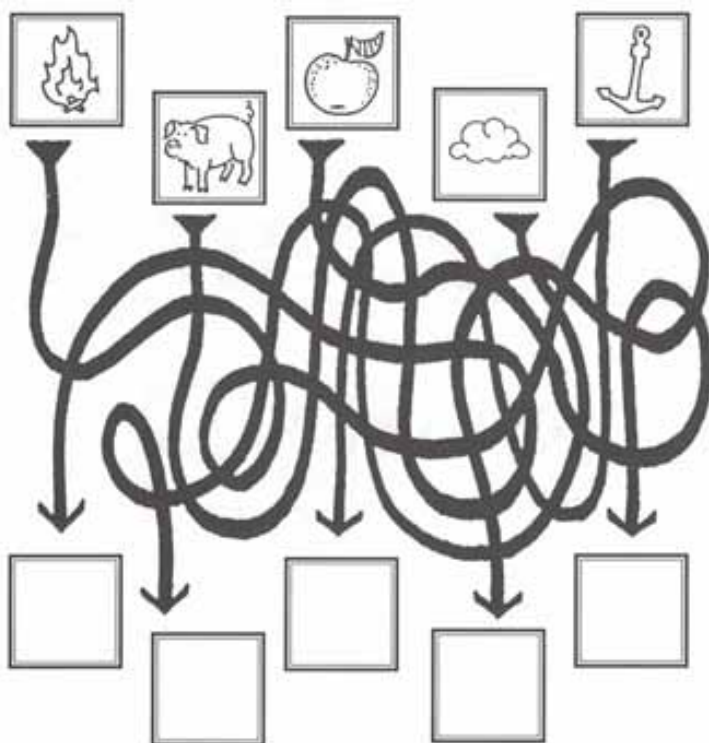
Pripomíname si, že Mária nás ochraňuje ako milujúca Matka.

Svätec mesiaca - sv. Ján Nepomucký (16. mája)

Svätý Ján Nepomucký bol kňaz, ktorý žil v Čechách. Vyrastal v zbožnej rodine a od detstva túžil slúžiť Bohu. Bol veľmi múdry a získal skvelé vzdelanie. Keď sa stal kráľom Václav IV., chcel ovládnuť cirkevné majetky a nerozumel si s duchovnými. Ján sa mu postavil a preto ho kráľ dal zatknúť, mučiť a nakoniec ho v roku 1393 nechal zhodiť z Karlovho mosta do rieky Vltavy. Tradícia hovorí, že Ján zomrel preto, lebo nechcel prezradiť, čo mu pri spovedi povedala kráľova manželka.

Tak sa stal mučeníkom pravdy a spovedného tajomstva. Jeho jazyk sa vraj zázračne zachoval neporušený. Za svätého ho vyhlásili v roku 1729. Dnes je patrónom kňazov, spovedníkov, lodníkov a aj tých, čo sa neboja povedať pravdu.

Úloha: Vzkriesený Ježiš priniesol apoštolom a všetkým, ktorí v neho veria, jeden veľký dar. Ak napíšeš prvé písmeno z každého obrázka do príslušného rámčeka, zistíš aký.

Křížová cesta příslušníků Ozbrojených síl, zborov a integrovaných zložiek

Aj dobrovoľní hasiči z Víťaza sa zúčastnili na křížovej ceste príslušníkov Ozbrojených síl, zborov a integrovaných zložiek v Spišskej Kapitule.

V podvečer 11. apríla 2025 sa Mgr. Peter Baloga spolu s dobrovoľnými hasičmi z našej obce Víťaz zúčastnili křížovej cesty príslušníkov Ozbrojených síl, zborov a integrovaných zložiek. Křížovú cestu viedol Mons. František Trstenský spolu s plk. Jozefom Palubom, biskupským vikárom Ministerstva vnútra.

Aj naša skupina priniesla svoje obety - šieste a jedenáste zastavenie sme venovali všetkým obyvateľom Víťaza ako vyjadrenie spolupatričnosti a duchovnej podpory.

Po skončení křížovej cesty nasledovala slávnostná svätá omša, ktorú celebroval otec biskup František Trstenský. Vo svojej homílii vyzdvihol a ocenil službu, ktorú záchranné zložky neúnavne konajú v prospech spoločnosti.

Záver dňa patril chutnému pohosteniu a srdečnému stretnutiu s otcom biskupom, ktorý nám venoval svoj čas i slová povzbudení. Všetkým obyvateľom Víťaza posíla otec biskup srdečné pozdravy a svoje požehnanie.

Mgr. Marianna Baluchová

snímka: autor článku

ÚVODNÉ MOTTO:

Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.

Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva. Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijímajú naše rady. Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

Čo je satanovou stratégiou?

Hlavnou a hlasnou odpoveďou je **neustále spochybňovať Desatoro Božích prikázaní. Do srdca každého človeka Boh vpísal požiadavky svojho zákona (porov. Rim 2, 15), ktoré nám napovedajú, čo je pre nás dobré a čo zlé. Najväčším dobrom pre človeka je viera v existenciu Boha, od ktorého všetko pochádza a ktorý nás miluje nezištnou láskou. „Toto rob a budeš žiť“ (Lk 10, 28).**

Prijatie Božej lásky, poslušnosť Jeho prikázaniam a pokorné spoločenstvo s ním je zárukou večného života. Pán Ježiš hovorí, že večný život dosiahneme len vtedy, keď budeme dodržiavať Jeho prikázania: „Ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť“ (Rim 8, 13).

Vedomé a dobrovoľné prestupovanie prikázaní, nechota obrátiť sa a odmietanie Božieho milosrdenstva vedú k večnému zatrateniu. Dnes zreteľne vidíme, že sily zla, ktoré pôsobia v dejinách, s nenávisťou bojujú proti Katolíckej cirkvi a demoralizujú tým, že propagujú všetky druhy nečistých hriechov.

Boh však chce, aby pohlavný styk bol znakom sviatosti manželstva, zdrojom vzájomného posväcovania a účasti na živote a láske Najsvätejšej Trojice. Sexuálne spolužitie mimo sviatostného manželstva je odtrhnutie od Božej lásky a je preštúpením šiesteho a deviatego prikázania. Nečisté hriechy spôsobujú Ježišovi nesmierne

utrpenie, pretože zabíjajú lásku a vedú k najväčšiemu nešťastiu, ktorým je večné zatratenie.

Satanovou stratégiou je neustále spochybňovať Desatoro Božích prikázaní, zásady a učenie Katolíckej cirkvi, teda to, čo Boh hovorí o hriechu. Útok na manželstvo a rodinu, na sféru ľudskej sexualitu a pohlavnosti je dielom démonického zla, ktoré chce ľudí doviesť k totálnemu egoizmu k večnému peklu.

Vedome a dobrovoľne páchané hriechy nečistoty totiž prehľbujú egoizmus a zabíjajú lásku. No a tam, kde niet lásky, tam je peklo. Preto nás Pán varuje. „Nemýľte sa: ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani chlupníci, ani cudzoložníci mužov, ani zlodeji, ani chamtivci, ani opilci, ani utŕhači, ani lupiči nebudú dedičmi Božieho kráľovstva“ (1 Kor 6, 9-10).

Zákernosť pokušení Zlého spočíva v tom, že ľuďom predstiera nekonečné vyhliadky na slobodu a šťastie, ktoré sa im naskytnú, keď neposlúchnu Boha a budú konať v rozpore s Jeho prikázaniami. Mnohé masovokomunikačné prostriedky využívajú sily zla na podporu pornografie homosexuality, promiskuity, predmanželského sexu, antikoncepcie, potratov a masturbácie a tak ďalej. To však človeka nezabavuje zodpovednosti, pretože jedinou skutočnou príčinou hriechu je naša slobodná vôľa. Ak sa človek vedome a dobrovoľne dopustí

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

hriechu, nič ho neochráni pred tragickými následkami takejto voľby. „Lebo mzdou hriechu je smrť“ (Rim 6, 23).

Začiatky hriechu môžu byť príjemné, ale koniec je vždy tragický. Každý smrteľný hriech už tu na zemi prináša so sebou príchuť pekla, pretože vedie k duchovnej záhube a ničí putá lásky, ktoré ho spájajú s Bohom a s inými ľuďmi. Nie smrť tela, choroby, chudoba, neúspechy, vojny a rôzne kataklizmy, ale vedomé a dobrovoľné páchanie hriechov nečistoty a zotrvanie v nich bez obrátenia a priznania je najväčším nešťastím človeka.

Pre Pána Ježiša neexistujú žiadne beznádejné situácie, žiadne zotročenia či hriechy, z ktorých by nás nemohol vyslobodiť. Choď preto k Ježišovi, ktorý ťa čaká vo sviatosti pokánia. Vrhni sa do náručia Jeho lásky, zver mu všetky svoje hriechy, slabosti a sklony k zlu. Potom Ježiš vykoná zázrak odpustenia všetkých tvojich hriechov.

Kňazi z Víťaza

Kňaz Ján Kočík (*1783 +1829)

Narodil sa 25. decembra 1783 vo Víťaze. Po skončení štúdia teológie bol ordinovaný v roku 1809. V rokoch 1813 až 1819 bol administrátorom v Župčanoch, v rokoch 1820 až 1826 žil na dôchodku v Košiciach, no potom bol ešte kaplánom v Solivare v pri Prešove v roku 1826, a v Brestove v rokoch 1826 až 1828. Od roku 1828 už žil definitívne na dôchodku v Košiciach, no po roku zomrel. Zomrel 19. apríla 1829 v Košiciach.

Zdroj: https://www.knihydominikani.sk/hlavna_schemhlatat_3?kpcmeno=kocijan; https://www.knihydominikani.sk/hlavna_schemhlatat_3?kpcmeno=kotsyan

Kňaz Ján Kollár (*1830 +1890)

Narodil sa 14. júla 1830 vo Víťaze rodičom Imrichovi Kollárovi a Alžbete Valykovej. Mal staršieho brata Jána (zomrel pred dovŕšením jedného roka). Jeho ďalšími súrodencami boli Matej (manželka Anna Krentsová - Farcašiková), Andrej (manželka Anna Kollárová), Anna (zomrela maloletá), Mária (manžel Andrej Uličný - Odmostov) a Michal (notár v Prešove). Po skončení teologických štúdií bol ordinovaný 12. marca 1855 za kňaza. V roku 1855 bol kaplánom vo Füzerradvány v Maďarsku, v Períne, Sečovciach a Bardejove od roku 1855 až do roku 1858. V rokoch 1858 až 1890 bol farárom v Raslaviciach, pričom bol od roku 1880 vicedekanom, od roku 1888 dekanom dištriktu. Od roku 1890 spravoval farnosť Trstené pri Hornáde, kde v tom istom roku zomrel a to dňa 20. decembra 1890. Tam je aj pochovaný.

Zdroj: https://www.knihydominikani.sk/hlavna_schemhlatat_3?kpcmeno=kollarjan1831

Mená rodičov a súrodencov sú prevzaté z Matriky farnosti Široké.

Manifestácia, hmmm? Prečo nie?

Živo si pamätám udalosť spred 18 rokov. Bol som kaplánom v krajskom meste. Spolu s mladými sme dostali inšpiráciu: „Urobme Via Lucis (Cestu Svetla) večer v nedeľu zmŕtvýchvstania po sídlisku pomedzi bloky bytoviek.“ Vybavili sme potrebné povolenia k zhromaždeniu na mestskej polícii ako akcii na verejnosti.

A po večernej sv. omši sme sa vydali... v rukách horiace sviece, na čele mladík so sochou Vzkrieseného Ježiša a za nami skupinka veriacich, ktorí sa „odvážili“ s nami. Veľkonočné piesne, ktoré sme spievali a samotné zastavenia Cesty svetla (bolo ich 14), nám sprítomňovali stretnutia Ježiša po jeho vzkriesení s ľuďmi blízky mi jeho srdcu. Apoštoli Peter a Ján, Mária Magdaléna, nábožné ženy, apoštoli vo Večeradle, dvaja učeníci na ceste do Emauz, zázračný rybolov, atď.. všetky tieto udalosti nás naplňovali veľkonočnou radosťou. Keď tma zobrala moc do svojich rúk i na našom sídlisku, naše horiace sviece okolo sochy Zmŕtvýchvstalého boli svetlom, ktoré rozháňa temnotu. Keď sme prechádzali jednou ulicou, zastavil ma starší pán „mierne spoločensky unavený“, prihovril sa mi a opýtal sa, či je to nejaká manifestácia? A že prečo manifestujeme? A ja mu s takou radosťou a úsmevom, že „je to manifestácia. A preto spievame, kráčame, lebo dnes Ježiš vstal z mŕtvych“. ☺ On len zahmkal a išiel svojou cestou. A aj my sme išli svojou cestou s Ježišom. Skončili sme Via Lucis, každý šiel domov po svojom chodníčku a ja som si pospevoval „Vstal, vstal, vstal, z mŕtvych vstal...“

Aj teraz po rokoch je to stále živé. Nech aj naša „životná manifestácia“ bude s Ním, pre Neho a skrze Neho. Veľa prevkapaní v živote so Vzkrieseným ☺.

mr herm

ilustračná snímka: internet

Trampoty v manželstve

pripravuje: MUDr. B. Vaščák

190. Manželská čistota má vplyv na blaho manželov

Bežne sa hovorí medzi ľuďmi o predmanželskej čistote rôznymi spôsobmi. Propagovanie čistoty je krásna a mimoriadne užitočná myšlienka, ktorá prináša dobré ovocie v budúcich manželstvách a pri realizácii ďalších životných povolaní mladých ľudí. Táto myšlienka sa stavia proti špine tohto sveta a nabáda plávať proti prúdu, lebo len takto sa dostaneme k Prameňu - k Láske - k Bohu.

Keď sa hovorí o predmanželskej čistote, žiaľ, veľa ľudí túto predstavu bagatelizuje a formálne ju obmedzuje na „nespolužitie“ pred manželstvom. To je pravda, ale postoj mladých ľudí s takýmto formálnym prístupom nemusí byť vhodný a povznášajúci. Možno stretnúť pár študentov (pri príprave na manželstvo), ktorí síce nemali pohlavný styk, ale praktizovali maznanie (stimulujúce maznanie), privádzajúc svoje telá do stavu orgazmu ako pri pohlavnom styku. Táto činnosť by sa dala nazvať párovou masturbáciou. Naozaj nevideli vo svojich činoch nič nevhodné alebo hriešne. Nemali sex, ba čo viac, „milujú sa“ a „čoskoro o päť mesiacov sa vezmú“. Dostali odpoveď na otázku „Prečo nie?“, ktorú nakoniec pochopili a rozhodli sa pre skutočnú čistotu a vzdali sa všetkých podnetných aktivít, vyplývajúcich z túžby. Viem, že sa im to podarilo a do manželstva vstúpili so správnym prístupom.

Prejdime však k manželskej čistote, o ktorej sa takmer vôbec nehovorí. V istom zmysle je to pochopiteľné vzhľadom na plytké chápanie čistoty vo všeobecnosti. Pred svadbou

bohu sa „nedovoľuje“, po svadbe je „dovolené“. Takže niet o čom. Pohlavný styk je do manželskej čistoty vpísaný ako prvok, ktorý ju aktívne potvrdzuje. A buduje lásku. Samozrejme, musí ísť o čisté spolužitie, teda v súlade s prírodou alebo inak povedané, so zámerom a plánom Stvoriteľa. Kto si myslí, že v manželstve je dovolené čokoľvek, je na veľkom omyle.

Samozrejme, môžete urobiť všetko, čo buduje spoločenstvo, slúži dobru a skutočne pochopenej láske, ale nemôžete urobiť nič, čo lásku ničí. Predovšetkým sa nesmú „kontaminovať“ manželské vzťahy, teda ísť proti manželskej čistote. Skúsenosti ukazujú, že keď sa realizuje skutočná, hlboko pochopená manželská čistota, má to významný vplyv na blaho manželstva, jeho trvácnosť a celoživotné šťastie (nehovoriac o šťastí večnom). Manželská čistota je najdôležitejšou podmienkou dosiahnutia šťastia manželov a jej zničenie vždy vedie k zániku manželstva. Prax v manželskom poradenstve totiž potvrdzuje, že rozpad manželstva je takmer vždy sprevádzaný nečistotou v oblasti pohlavnosti, v sexuálnom vzťahu manželov.

Čo je to manželská čistota? Skúsme ju definovať. O čistote môžeme hovoriť v širšom zmysle, zahŕňajúcim celú manželskú realitu a v užšom zmysle zameranom na sféru sexuality. Čistý znamená stopercentný, bez prímiesí a nečistôt, teda taký, aký by mal byť zo svojej podstaty (napríklad čistý vzduch, čistá voda a podobne). Zároveň je čistý, teda funguje spôsobom, ktorý je naj-

viac v súlade s jeho povahou a určením Stvoriteľom a preto je v dôsledku toho najšťastnejší. Ak teda chceme vážne uvažovať o manželskej čistote, musíme si povedať, aká je povaha manželstva, teda aké by manželstvo skutočne malo byť.

Po prvé: *manželstvo je povolanie*, jednou z ciest (najčastejších) k svätosti a spásy. Manželstvo má byť trvalým, celoživotným, verným a výlučným spoločenstvom dvoch milujúcich sa ľudí - muža a ženy (manžela a manželky) - spoločenstvom vybudovaným na princípoch lásky, čiže vzájomnej starostlivosti o dobro každého. Keďže najväčším dobrom človeka je svätosť a spása, potom by manželstvo malo byť spoločnou cestou k svätosti.

Druhým účelom manželstva (okrem svätosti) je *rodičovstvo*. Manželský pár by mal byť otvorený odovzdávaniu života a mal by dokonca cítiť povinnosť v tejto oblasti. Človek by mal byť pripravený prijať a vychovať každé počaté dieťa, aj keď je počaté nečakane a keď si to vyžaduje obrovské úsilie a obety.

Pokiaľ ide o odovzdávanie života, manželský pár by sa mal riadiť prezieravosťou a veľkodušnosťou. Prezieravosťou, aby každému počatému dieťaťu vedel poskytnúť podmienky hodné rozvoja človeka a veľkodušnosťou, aby sa odvážil prijať početnejšie potomstvo aj napriek nepochybne neľahkej úlohe vychovať väčšiu skupinu detí. Jedným slovom manželstvo musí byť zodpovedné v oblasti odovzdávania života.

Zodpovedné rodičovstvo je termín, ktorý používa učenie Cirkvi a svet

robí všetko pre to, aby sa postavil proti Cirkvi, aby zodpovedné rodičovstvo zničil, zdeformoval, nanovo definoval, či dokonca zosmiešnil. Preto sa vo svete objavujú také bizarné a strašidelné nápady ako je kontrola pôrodnosti, kde sa v mene údajnej zodpovednosti nabáda zabiť počaté dieťa, ak nemá mať po narodení vhodné podmienky na rozvoj alebo plnú zdravie. Podobne pod heslo „zodpovednosť“ sa v masovom meradle postuluje ničenie vlastného zdravia v oblasti plodnosti (dohodnime sa, že plodnosť je elementom zdravia).

Za našou mamkou

Drahý otec, milovaná sestra, dnes sme sa zišli, aby sme sa rozlúčili s manželkou, mamou, babkou, sestrou, kamarátkou Helenou, človekom, ktorý zanechal v našich srdciach nezmazateľnú stopu.

Na začiatok si pomôžem krátkym príbehom zo života môjho obľúbeného svätca. Ján Bosco, svätý taliansky kňaz, ktorý sa s láskou staral o chudobných chlapcov, hovorí vo svojich pamätiach o svojej prvej spomienke z detstva. Keď mal dva roky, umrel mu otec. Keď všetci vychádzali z izby, kde ležal nevoľník, mama mu povedala: „Pod, Janko, pod so mnou.“ On odpovedal: „Ak nejde otecko, nejdem ani ja.“ Na to mu jeho mama s plačom povedala: „Úbohé dieťa, už nemáš otecka.“

Tieto slová aj mne teraz bolestivo rezonujú v mojom srdci. Už niet milovanej manželky, už niet starostlivej mamy, už niet pozornej babky, ani svedomitej sestry, ani láskavej a trpezlivej lekárky, ani nenápadnej kamarátky. Požičiam si slová zo starozákonnej knihy Kazateľ: Všetko má svoj čas. Svoj čas má narodiť sa, svoj čas má zomrieť. Svoj čas má plakať... Vieme, že plač je zdravý. Žiaľ nám umožňuje liečiť, spomínať skôr s láskou ako s bolesťou.

A keď odznejú dni smútenia, ktoré musia prísť a už sú tu, potom si položíme otázku, aký odkaz nám svojím životom chcela zanechať naša mama. Pre každého z nás bola niekým výnimočným. Budeme si pamätať na jej dobrosrdečnosť, svedomitosť, pracovitosť, zmysel pre poriadok, pomoc druhým, prejavy úcty. Ja by som sa pristavil pri dvoch hodnotách, ktoré nám odovzdávala - vernosť a láska ku škole.

O vernosti veľa nerozprávala, ale vernosť žila. Mama a otec patrili k sebe, boli nerozlučnou dvojicou. Spolu sa starali o nás, svoje deti, spolu stavali dom, spolu pracovali na záhradke, spolu chodili na výlety, na bicykloch, spolu cestovali a mali ešte veľa spoločných plánov. Mama tiež bola verná svojej práci, ktorú vykonávala s veľkou láskou.

A čo sa týka lásky ku škole? Mama ako dievča z obce Víťaz s podporou svojej rodiny vyštudovala vysokú školu a stala sa lekárkou. Trochu s humorom možno povedať, že jej srdce nemohol získať nik iný, len Múdry muž. Aj svoje deti, Janku a mňa, viedla k tomu, aby sme sa dobre učili. Nepodporovala lacné ospravedlnenky zo školy a keď sme boli deti, tak posledným možným únikom pred domácimi prácami bola výhovorka, že sa ešte potrebujem učiť a písať domáce úlohy do školy. A myslím, že táto jej láska ku škole mohla mať istý podiel na tom, že ja som sa oženil s učiteľkou.

Ale posledné mesiace svojho života chtiac-nechtiac vstúpila ešte do jednej mimoriadnej školy - a to školy utrpenia. V tejto dôležitej škole absolvovala aj také predmety ako je ťažká diagnóza, úzkosti a obavy, postupné odchádzanie fyzických síl a mentálneho zdravia. Som však presvedčený, že v tejto škole dostala učiteľku, ktorú don Bosco spomína vo svojom sne z deviatich rokov: „Dám ti učiteľku. Pod jej vedením sa staneš múdrou, lebo bez nej je i tak každá múdrosť iba nevedomosťou.“

Mama spolu s otcom v ťažkých chvíľach ešte viac primkli k modlitbe ruženca. A keď už sa nad jej mozgom zaťahovali ťažké mračná, posledné impulzy centrálnej nervovej sústavy sa prejavovali náznakom prežehňania sa, šepkaním Zdravas a jej posledné slová boli: „Naveky amen.“ Odišla zaopatrená sviatosťami, čo nás naplňuje veľkou kresťanskou nádejou.

Je prirodzené, že teraz pociťujeme smútok. No nezabúdajme, že to, čo sme sa od nej naučili a krásne chvíle, ktoré sme s ňou prežili, budú žiť v nás.

Chcem sa vám všetkým poďakovať za to, že ste prišli, aby sme sa spolu rozlúčili s našou milovanou mamou Helenou Múdrú. V tomto smutnom okamihu sme tu jeden pre druhého, aby sme si navzájom poskytli útechu a podporu. Psychológovia hovoria, že sociálna podpora síce nedokáže urýchliť adaptáciu na stratu, ale môže pomôcť zmierniť dopad straty.

MUDr. Daniel Múdry

HNUTIE NA POMOC ROZVEDENÝM KREŠŤANOM

v spolupráci
s Arcidiecéznym
centrom pre rodinu
v Košiciach

VÁS POZÝVA NA

Duchovnú obnovu pre rozvedených

*žijúcich sami, v nesviatostnom manželskom zväzku,
manželov v kríze ako aj ich rodinných príslušníkov*

KEDY? **6.6. – 8.6.2025**

KDE? Pútnický dom bl. Anny Kolesárovej, Obišovce

TÉMA: **Pútnici nádeje**

EXERCITÁTOR: **o. Ján Kulan**, moderátor Arcidiecézneho
centra pre mládež v Košiciach a psychológ

CENA: **80 €**

PRIHLASOVANIE: Slávka Kolesárová 0905 288 845
slavka.kolesarova1@gmail.com

Ohlášky

• sobáš 10. mája v Poľanovciach – **Adam Ďurák**, syn rodičov Františka a Jany rod. Runcčákovej, narodený v Levoči, bývajúci v Poľanovciach a **Kludia Michalovová**, dcéra rodičov + Petra a Márie rod. Bednárovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze

Stalo sa

- 6. 4. v nedeľu bola po svätých omšiach zbierka „Na pomoc prenasledovaným kresťanom“
- 13. 4. v Palmovú nedeľu sme sa pred druhou sv. omšou o 10.30 stretli pri kostole sv. Ondreja, kde bolo požehnanie ratoľestí; potom sme v sprievode putovali do kostola sv. Jozefa, kde bola slávnostná sv. omša
- 17. 4. vo Štvrtok svätého týždňa o 9:30 bola v katedrále sv. Alžbety v Košiciach Omša svätenia olejov, pri ktorej bola posvätená krizma a požehnaný olej katechumenov a olej chorých; večerné sväté omše sme slávili na pamiatku Pánovej večere, nimi Cirkev vstúpila do Veľkonočného trojdnia
- 18. 4. v Piatok utrpenia Pána boli krížové cesty doobeda - vo Vítaze aj v Ovčí o 11.00 h.
- 18. 4. v Piatok utrpenia Pána sme začali deviatnik pred sviatkom Božieho milosrdenstva
- 19. 4. v Svätú sobotu bolo v Ovčí o 15.30 a vo Vítaze o 16.00 požehnávanie jedál
- 20. 4. sme slávili najväčší kresťanský sviatok - Veľkonočnú nedeľu Pánovho zmŕtvychvstania
- 26. 4. v sobotu ráno po sv. omši bolo vo Vítaze stretnutie členov modlitbovej skupiny sv. pátra Pia
- 27. 4. v Druhú veľkonočnú nedeľu - v Nedeľu Božieho milosrdenstva sme sa o 15.00 - v hodine milosrdenstva pomodlili vo farskom kostole slávnostnú korunku k Božiemu milosrdenstvu; v tento sviatok bolo po svätých omšiach požehnanie obrazov Božieho milosrdenstva
- 1. 5. vo štvrtok sme v našom farskom kostole zasvätenom sv. Jozefovi, robotníkovi slávili odpustovú slávnosť; slávnostnú sv. omšu o 10.30 celebroval vdp. Pavol Hudák, rektor Pastoračného centra bl. Anny Kolesárovej vo Vysokej nad Uhom

Stane sa

- 11. 5. v nedeľu bude po sv. omšiach zbierka na kňazský seminár sv. Karola Boromejského v Košiciach
- 17. 5. v sobotu po sv. omši bude stretnutie členov modlitbovej skupiny sv. pátra Pia
- 17. 5. v sobotu bude o 10.00 na fare v katechetickej miestnosti spoločná krstná náuka
- 18. 5. v 5. veľkonočnú nedeľu bude sv. omša o 10.30 v Doline
- 20. 5. v utorok bude v našej farnosti celodenná poklona Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej
- 25. 5. v 6. veľkonočnú nedeľu bude vo filiálnej obci v Ovčí, v kostole sv. Barbory 1. sväté prijímanie detí; pri slávnostnej svätej omši o 10.30 prijme po prvý raz Pána Ježiša v Eucharistii 8 detí
- 1. 6. v 7. veľkonočnú nedeľu bude vo farskom kostole sv. Jozefa, robotníka 1. sväté prijímanie detí; pri slávnostnej svätej omši o 10.30 prijme po prvý raz Pána Ježiša v Eucharistii 16 detí
- 1. 6. v nedeľu bude po sv. omšiach zbierka na katolícke masmédiá

Prehľad úmyslov sv. omší

		Vítaz		Ovčie	
5. 5.	Pondelok	18:00	† Florián, Martin a Žofia Uliční		
6. 5.	Utorok	18:00	† Helena, Bartolomej a Róbert		
7. 5.	Streda			18:00	60: Anna Baranová
8. 5.	Štvrtok	7:00	† Alžbeta a Imrich Ungvarský		
9. 5.	Piatok	18:00	za ZBP rodín prístrešia "Za st. kostolom"	17:00	† Ján a Justína Pribulovci
10. 5.	Sobota	7:00	za ZBP Bohuznámej osoby a jeho rodiny		
11. 5.	4. veľkonočná nedeľa	7:30	† Štefan, Vavrínek a Františka	9:00	za ZBP Jozefa a Jozefa Humeňanských
		10:30	za farnosť		
12. 5.	Pondelok	18:00	† Valent a Mária Birošovci		
13. 5.	Utorok	18:00	† Jakub, Alžbeta a Štefan		
14. 5.	Streda			18:00	† Žofia, Štefan, Anna a Štefan
15. 5.	Štvrtok	7:00	za ZBP rodín prístrešia "Bolček"		
16. 5.	Piatok	18:00	† Jozef Bednár (výročná)	17:00	† Michal, Františka a Ján
17. 5.	Sobota	7:00	za ZBP rodín prístrešia "Šedová"		
18. 5.	5. veľkonočná nedeľa	7:30	† Anna, Juraj, Anna a Michal	9:00	za ZBP Viktora Jenču a jeho rodiny
		10:30	v DOLINE - za farnosť		
19. 5.	Pondelok	18:00	za ZBP Bohuznámej osoby		
20. 5.	Utorok	18:00	† Alžbeta a Ondrej	17:00	
21. 5.	Streda			18:00	95: Helena Magdová
22. 5.	Štvrtok	7:00	† Berta, Martin a Tomáš Magdovci		
23. 5.	Piatok	18:00	† František a Juliana	17:00	† Martin Ondriáš, kňaz
24. 5.	Sobota	10:30	80: Ján Baloga - kostol sv. Ondreja		
25. 5.	6. veľkonočná nedeľa	7:00	† Katarína a Daniel	10:30	za farnosť - 1. sv. prijímanie
		9:00	† Valent a Mária Balogovci		
26. 5.	Pondelok	18:00	za ZBP rodiny Maskalovej		
27. 5.	Utorok	18:00	† Cyril a Alžbeta		
28. 5.	Streda			18:00	40: Alžbeta Balogová
29. 5.	Nanebovstúpenie Pána	7:00	80: Vladimír Balucha		
		18:00	75: Václav Čech a za jeho rodinu	17:00	za farnosť
30. 5.	Piatok	18:00	† Žofia Galdunová	17:00	† Ján a Apolónia Humeňanskí
31. 5.	Sobota	7:00	za duše v očistci		
1. 6.	7. veľkonočná nedeľa	7:30	† Helena, za ZBP Pavla a Jozefa	9:00	za ZBP Margity Ondriášovej
		10:30	za farnosť - 1. sv. prijímanie		

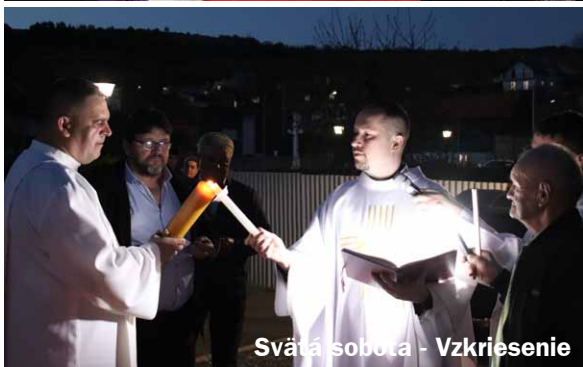
Velká noc Ovčie

Piatok Utrpenia Pána - krížová cesta

Piatok Utrpenia Pána - obrady

Svätá sobota - Vzkriesenie

Svätá sobota - požehnanie jedál

Palmová nedeľa

Veľká noc Vítaz

Štvrtok Pánovej večere

Piatok Utrpenia Pána - krížová cesta

Piatok Utrpenia Pána - obrady

Svätá sobota - Vzkriesenie

